

edebiyat dergisi

kuzey yıldızı

ederi: 1.500.000 TL

sayı: 8 mayıs/haziran 2003

ISSN 1303-3476

İÇİNDEKİLER

- 02 ben hep bozguncuyum — Safa Fersal
03 ikincil ruhla pisuar buluşmaları - II — Özge Dirik
04 Söyleşi: Salih Aydemir
08 (h)ıç işte — Salih Aydemir
09 Şiirin Şaire Soruları - I — Polat Onat
10 Çizilir Mi Sözün Üstü? — Aziz Kemal Hızıroğlu
martısız yağmur — Kadir Sönmez
11 Akşamüstü — Kemal Gündüzalp
Yokluğun Rengi Beyaz — Tayfun Işıldar
12 Alkış Tutuyorum... — Pelin Erdoğan
14 Çapraz Ateş — Tekin Gönenç
15 Dörtlükler — Osman Serhat Erkekli
16 Mümkün Olabildiğince Romantik Bir Aşk Şiiri — Serkan Işın
18 İlan Ağaçları Sokağı — Haldun Akçakoca
22 [isimsiz] — Tuğba İrat
Bahara İleti — Ayten Suvak
23 Bunu Yaşamak — Mehmet Koz
24 boyalı mendil — M. Tahir Sakman
25 “Tabanımdaki Çamur” — Sevgi Tamgüç
26 Tonio Kröger ve Sanatçının Konumu — Zafer Yalçınpınar
29 Yiten Adam — Baran Esmer
İNVECE — Oylun Pirolli
30 Bahar Şarkıları — Arzu Çur
31 Mavi — Gökçe Polatoğlu
32 Abbas — M.Met Altun
Naşidlik Kâfidir Bana — Bayram Balcı

Fotoğraflar: Zafer Yalçınpınar (ön kapak - arka kapak),
Gürtüç Peker [gpeker@ttnet.net.tr] (23)

YAZARLAR

Arzu Çur (arzucur@kuzeyyildizi.com)
Ayten Suvak (suv_ayt01@yahoo.com)
Aziz Kemal Hızıroğlu
Baran Esmer
Bayram Balcı (bayrambalcii@hotmail.com)
Ezgi Çelik (dushendaire@yahoo.com)
Gökçe Polatoğlu (prensesc@kuzeyyildizi.com)
Haldun Akçakoca (hakcakoca@ttnet.net.tr)
Kadir Sönmez (sonmez@haberx.com)
Kemal Gündüzalp (gunduzalp@mynet.com)
M. Tahir Sakman (mtsakman@ttnet.net.tr)
M.Met Altun (maltun2001@yahoo.com)
Mehmet Koz (memedkoz@kuzeyyildizi.com)
Osman Serhat Erkekli (osmanserhaterkekli@celiknet.com)

Oylun Pirolli (kedidir@hotmail.com)
Özge Dirik (ozgedirik@kuzeyyildizi.com)
Pelin Erdoğan (pelin.erdogan@posta.mam.gov.tr)
Polat Onat (polatonat@kuzeyyildizi.com)
Safa Fersal
Salih Aydemir (salihaydemir_@hotmail.com)
Serkan Işın (serkan_isin@celiknet.com)
Sevgi Tamgüç (sevginium@hotmail.com)
Tayfun Işıldar (tayfun_isildar@kasifkalkavan.com)
Tekin Gönenç (tekin_gonenc@hotmail.com)
Tuğba İrat (tkarci@yahoo.com)
Vedat Kamer (vedat@kuzeyyildizi.com)
Zafer Yalçınpınar (zaferyal@kuzeyyildizi.com)

“Gerçeklik, kendisine uymayan hayallere karşı hep acımasızdır —
dolayısıyla hayaller de hep acılı...” – Oruç Aruoba

Yazın diliyle düşünen, diğer insanların duygulanım dünyasına ulaşmayı karakter edinen bir edebiyatçının çalışma masasından kalktığını ve beyaz sayfalardan uzaklaştığını düşün: Dışarıdaki —ya da yukarıdaki— yüzeysel dünyaya karıştığında iletişim zorluğu çekmez mi? Yazın diliyle konuşan, betimleyen, sıradan tümce yapılarını ve geçiştirme kalıplarını benimse(ye)meyen bir düzyazıcının ya da bizzat kelimelerle hesaplaşan, dile ayak oyunları oynayan ve imgelem dünyasının gerçekliğinde yaşayan bir şairin yabancılaşması, sıradan olaylarda bile zorlanması kaçınılmaz bir durum gibi görünüyor.

İki dizelik bir bayat... Sözcüklerin balesini yitirmiş şair vapurda yalnız yolculuk yapmayı seviyor. İnkılap vapurunu Karaköy İskelesi'ne yanaşmış görünce, kardeşine rastlamış gibi seviniyor. Akbilini cebinden çıkartıp, bızla turnikeden geçiyor. Vapurun ikinci katına çıkıp keç tarafının sonundaki üçlü koltuğun ortasına oturuyor; ilk dizesini sağ koltuğa, son dizesini sol koltuğa oturtuyor, ayaklarını da demire uzatıyor. Kadıköy'ün sarboş bulutlarının neden 23 mart gününün orta saatlerinde kar bıraktığını merak ediyor belki... İki gün sonra kar ve bahar imgelerini başka bir şairin yeni şiirinde okuyunca bu görüntünün yazılmış olmasına sevinecek. Yazmak ile yaşamak ne kadar farklı?

Şu an adını hatırlayamadığım ünlü biri şöyle söylemiş: “Sanat ve hayat birbiriyle kavga eden iki sevgili gibidir.” Gerçek dünyanın ve bilindik görüngülerin yavanlığının karşısına, başka bir dünya, kurgusal bir açılım ve farklı bir gerçeklik çıkararak yaşamak, üstelik bu eylemi bir direniş olarak sürekli tekrarlamak bir insan için acıya doymak anlamına gelmez mi? Yazar, kahramanlarını yaratırken ve sahneleri oluştururken kendini kahramanın yerine koyuyor. Konu ne olursa olsun (trajedi ya da umut hiç fark etmez) yazar, sürekli kimlik, duygu ve davranış değiştiriyor, her sahneyle, her olayla birlikte yaratacağı karakter oluyor. Yani “herkes” olmaya çalışırken kimliğini kaybediyor ve “hiç kimse” oluyor.

Sonuç?

Gerçek dünyadaki en acı yokluk ya da düş dünyasındaki en güçlü varlık: YAZAR.

Şairin unutkanlığına bahar bile fayda etmiyor. Unutkanlık deyince —birkaç ay önce karıştırdığı— ilk defterindeki sahibsiz “Seni seviyorum” tümcelerini hatırlıyor. Yaşanmışlıklar böylesine yitik. Dizeleri ile kirlettiği beyaz kâğıtlara yeni notlar alıyor. Defterlerini, kendini ve ötekileri, yeniden yazması gerekiyor varlığını sürdürmek için. Böylece şair, yaşanmışlıklarını yazdıkları ile değiştirecek — Zaten şair bu işi yapan kişi değil mi? İşte, böyle buluşuyor hiçe yakınlaşan yaşanmışlık ve Tanrı'yı bile aratmayan yaratı.

Doğadaki değişimler, canlanmalar, baharın hareketliliği ve güneş ışığı bir öykünün ya da romanın içine katılabilecek, rahatlıkla betimlenebilecek en kullanışlı öğelerdir. Eşsiz bir uyumla dirilmeye başlayan doğanın, ağaçların, güneşin, toprağın ve yağmurun işbirliği bir şairin dizeleri için vazgeçilmezdir. Ancak, insanların ve doğanın dirilişini gözlerken ya da yazarken yaşadığımız bu odaklanma bizleri körleştirmez mi? Evet, baharın gelmesiyle evlerimizden çıkıp denizin, ağaçların, çiçeklerin yanına gidiyoruz. Onlar bizi çağırıyor. Ama her gün hissettiğimiz “yalnızlık” şekil değiştirerek devam etmiyor mu? “Kalabalık yalnızlık” daha acı bir merteye değil midir? Baharla birlikte daha geniş bir hücreye taşınmadık mı?

Aynı sözcükler ile —tüm şairler gibi— tutsaktır beyaz kâğıda. Her imgesi için tekrar tekrar intihar eder geceleri, ve şiir kanla yazılır beyaz kâğıdın üzerine. Ansızın odasının kapısı açılır, ilkeşevda girer içeri. Kömür gözleriyle örter şairin üzerini. Hatırlanmayan bir rüya gibi, yokluğa taşınır gece uykularda. Şair, imzasız şiiri sabahın ilk ışıklarıyla okur.

Gerçeklik yazarın varlığını kabul etmiyor. Bir türlü uyum sağlayamıyor. Bunun sebebi nedir? Bütün gün düşündüm: Yazılan bir şey ancak yakılarak yok edilir. Bu yüzden mi? ■

Not: Geçen yılki –acı– tecrübemize dayanarak temmuz/ağustos sayısını çıkarmamaya karar verdik. Eylülde görüşmek üzere.

kuzey yıldızı edebiyat dergisi – issn: 1303-3476 **yıl:** iki **sayı:** sekiz – mayıs / haziran iki bin üç **ederi:** bir buçuk milyon tl. **sahibi ve sorumlu yazı işleri müdürü:** Zafer Yalçınpınar [0532 6444942] **yayına hazırlayan:** Vedat Kamer [0505 3375521] **düzeltili:** Akın Demirci [akindemirci@kuzeyyildizi.com] **baskı:** Can Matbaacılık [0212 6131077] **dağıtım:** Pentimento [0212 2933959]. Eski sayılarımızı Pentimento'dan edinebilirsiniz. **abonelik koşulları:** Abonelik bedeli yurtiçi için 10.000.000 TL, yurtdışı için 15€ olup gerekli ücret hesaba yatırıldıktan sonra dekontun posta kutusuna gönderilmesi gerekmektedir. Posta Çeki Hesabı: 1052829 / Türkiye İş Bankası: 1068-0742548 **mektup:** PK 200 34711 Kadıköy / İstanbul **e-posta:** kuzeyyildizi@kuzeyyildizi.com **internet:** http://www.kuzeyyildizi.com – Dergiye gönderilen yazılar iade edilmez – Yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. – İki ayda bir yayımlanır –

ben hep bozguncuyum rafael kubelik, smetana alıyor

salib ve ümmüban'a

bozguna uğradım. her ölüm kendi demecini sunuyordu
2001 asker şehit vermiştim aşkının uğruna
biliyor musun kan gecelerin şiir zarfında
bozguna uğradım

capricyo no: 24 çalıyordu, uykusuzdu niccolo paganini
Çadırlar ve atlar
slow-motion
geri dönüyorlardı kıyımdan, kıyılmışlığımdan
bayraklar yerinde duruyordu, silahlar omuzlarındaydı
kahredilmiş dervişlerin
şubattı... hiçbir şairin yazmadığı ay
yazmadığı gökyüzü, nazlı şebboylar ve kahrın fragmanları

sonra saldırı... evet, demir bir kapının ardında
savunmak kendine ait olmayan her şeyi
bin bir kez yaşarken seni, diriltilmiş düşlercesine
kâbe desen seccadelerinde mekke'nin
yüzünü olmayan bir tanrıya sürmüş gibi
sırtından vurulmuş peygamberdim

igor stravinsky! mesih'in ucuza mal olmuş kemikleri
katedraller, bir nehir: arabesk yüzünü
kuğu dalgaları son sözünün

bu dünyaya bir *carmen* daha gelecekti
biliyordum, ama siyah giysiler içinde
kırmızı kaybetmişti çünkü rengini flamenkoların
damlayan kan rıhtılaşmıştı sahne ışıklarında
çünkü bende olmayacak kederin yarınında
bozguna uğradım

alkol bir kertenkelenin yarınsız kuyruğuydu.

Safa Fersal

İkincil ruhla pisuar buluşmaları - II

Özge Dirik

Hayatıma sevimli bir parantez edasında girip, bordrolarıma tüneyen kadınları da sevdim. İşte aşk bu; havada attığınız parendeler kadar suya nasıl girdiğiniz de önemli.

Aldatmak ve ihanet etmek fiillerinin ayırımında yaşadım, sonunda anladım; aldatmak birinci tekil hali bu boşaltan muslukların kazandığı havuzda. Siz sırtınızı dönünce aldatmanın üçüncü tekil haliyle anılıyorsunuz, ihanetle.

Müzikle aramda hiç bir samimiyet olmadı, ki üzerlerine en güzel şiir kreasyonlarını geçirip podyuma çıkan notalarla farkı yoktu mankenlerin.

Hayvanlarla iyi anlaştığımı, onların en ince felsefelerinin farkında olduğumu iddia ediyorum. Kadınlarla yaptığım tüm kavgalarda karşıma geçip kuyruğunu yakalamaya çalışsan, erkeklerle olan tartışmalarımda ise patisiyle gözlerini kapatan bir kediye sahibim aynı zamanda. Hem beni sadece zenginliğim dolayısıyla tercih eden kaloriferböceği ve karınca gibi hayvanlardan da koruyor. Buna rağmen ölünce, onu kuyruğundan tuttuğum gibi, şu kancalarını geçirdikten sonra kırk beş derecelik açıyla çöpleri yukarıya çekip, içeride öğüten ve çıkan pislikleri de kıyılarındaki delikten çaktırmadan akıtıp, çöp öğütümüne kesin çözüm olan kamyonların birine atacağını biliyor. Biliyor ama cehennemi bilip inançlı görünen her mümin gibi ibadet etmeye devam ediyor bana.

Yoksullukla çok erken tanıştım. Üç kardeş bir yorganı boylamasına paylaşırdık eskiden. Kendileri için yorganın yakılmadığını gören pirelerimiz oldu çokça. İkna edemiyorduk, hepsi yastıktan aşağıya atlayarak intihara teşebbüs ediyordu. Rutubeti de bilirim, asılmanıza üç gün kala âşık olmak gibi bir şeydir, uyumanıza hep üç dakika vardır ve vücudunuzdaki tüylerin hepsi asi birer termometre olmuş ve cıvanız dibe vurmuştur. O zamanlar bilseniz, alkolik Fahrenheit'in krizleri sonucu termometrenin içindeki alkolü içip, karısının korkusundan o aleti cıva ile çalıştırabildiğini, ne anası kalırdı, ne de bacısı onun. Ama çok yoksullar şunu da bilirler, rutubetli evde bayat ekmek sorunu olmaz hiç, kabarık sıvalar doğal bir duvar kâğıdı görüntüsü verirler. Yoksulluk da böyle bir şeydir işte; kahvede hesap ödememek için kafanız çatlar kâğıtları, taşları saymaktan. Kaleminiz bitmesin, kalemtraşta striptize yeltenmesin diye tırnaklarınızı uzatır, onlarla yazarsınız. Hem sizi herkes gitar çalıyor diye bilir. Yoksulluk eğlencelidir, 'bungee jumping' gibi, tek farkı vardır, sizi hayata bağlayan ip salı pazarındandır genelde, güvenemezsiniz. Ya da babanızın kazağı sökülmiş, aynı iple üç kardeşe birer kazak örülmüştür. Bu da fark etmez bu sefer de içten donarsınız babanızın arkasından bakıp. Derken, gözlerinizin kızardığını fark eden anneniz hep soğandan ağlar, böylece siz de mahsusçuktan yaşamayı öğreniverirsiniz. Δ

Söyleşi: Salih Aydemir

Kuzey Yıldızı: “(h)ıçlenmeler” adlı ilk kitabınızın kapağında “at last I’ve found it” yazıyor. Salih Aydemir’in ya da ‘ben’in bu iç yolculuktaki izlekleri nelerdir? En sonunda neyi buldunuz? Ben olmayı nasıl öğreneceğiz? İnsanın direnç noktasını oluşturan şiir, ben’i koruyup, acıma gösteriyor mu? Neden?

Salih Aydemir: sonunda buldum

ve unuttum...

“sence ben herhalde bir bilmeceyim.
için rahat etsin: tanrı da bence öyle”

— yanılmıyorsam kleist’in sözleriydi bunlar.

‘ben’i kovalayan şey, yine ben’in kanında dolaşiyor. içimdeki düşman ‘ben’in, yani ilk ben’in ta kendisi. bu yüzden bulduklarımızı unutmak zorundayız. çünkü ben’in yıkımı için gereklidir bu. ben üstü bir zorlama korkunç bir eziyet sonrası öteki’ye yapılan yolculuktur. ve bu yolculuk kaçınılmazdır. şairin, genel anlamda da sanatçının yaptığı bu yolculuğun bir tek hedefi ve amacı vardır. öteki’ye ulaştıktan sonra ben’e dönebilmek. çünkü şair öteki ben’e ulaşan-ulaşmaya çalışan bir tutku insanıdır. öteki’dir... aslında ona hep sadık kalan... konuşma dilinin yetersizliği karşısında ruhumuzu tasvir edebilecek imgelerin arayışındayız. ilkel ben’in sığılığı karşısında öteki ben’in derinlikleri daha çekicidir. bu çekicilik şairi dehşet bir şekilde sarar, ağır ve tutuk bir dilden kurtulmasını sağlar. o yüzden ‘ben’ ile düşüp kalkmak her zaman tehlikelidir şair için. ben’ler arası yolculuk... insan bu yolculuğa çıkmadan, kendisindeki uyumsuzluğu, kendisindeki etki ve tepkiyi bir şeylere dönüştüremez.

ben’in iç yolculuktaki izlekleri; yola çıkmak, yolda olmaktır. çıktığınız ve olduğunuz yer hep bir ben’dir aslında. başka zamanlar, mekânlar içinde yaptığınız her yolculuk size umduğunuzdan daha değişik ve farklı izlekler taşır... ben’ler arası ilişki biçimlerinden doğan ilginç ve tehlikeli güdüler ve düşüncelerle parlayıp sönersiniz. zaman çoğu kez berrak ve yalıtkan değildir... kendinizi sevdiğiniz sürece kendinizden nefret etmeyi de öğrenmelisiniz. bu karşıtlığın sizde bıraktığı en önemli şey, yaşama gücünüzü artırmasıdır. yaşama gücünden kastettiğim şey ise elbette yazma gücünüzdür. o yüzden yazmak, ben’in iblisi olan öteki ile var olma tebaasıdır.

en sonunda ben’in iblisi olan öteki’ye nasıl gidileceğini buldum. çünkü öteki’nin cehennemi karşıma çıktı. bundan hoşlanmayan, zevk almayan bir şair olabileceğini düşünemiyorum. buna ben ile öteki arasındaki bir disiplin de diyebiliriz. ruhun müzikal

atmosferinde bulduğunuz ne varsa size bir ayrıcalık sunar. buna sözcüklerin, imgelerin, dizelerin tutkusuna sahip bir melankoli de diyebiliriz.

öteki’nin girdabında un ufak olan ben’in şiirini yazmak... bu yüzden “ben” olmayı öğrenmek yerine, “ben” kalmak, zehirli ateşlerin sanrısıyla yazmaya devam etmek yeterlidir benim için.

o yüzdendir ki insanın direnç noktasını oluşturan hiçlik, şiirle korunup, şiirle yıkılabiliyor. hayat planlarımızın yıkılıp gitmesi gibi... savaşların en güzel olan ölümle yaşamayı becerebilenler, şairlerdir.

nesnelerin ardındaki sırrı sözcüklerine taşıyarak yakalayan şairlerden yanayım. bu soruyu yine, kleist’in sözü ile bitireyim.

“her darbeye katlanmalı insan
tanrı kimi yakalamışsa, derim ki, o batmalı.”

KY: Başka ve sonrasındaki öteki’ye yönelimlerde bir sonuç mu şiir, ya da günah çıkarmada bir araç mı? Metinde durmadan çoğalan soruları şiir ile mi cevaplayacaksınız, ya da cevaplıyorsunuz? Şiirin kaynağı nedir?

SA: “hayattan en büyük tadı almanın başka adı: tehlikeli yaşamak” – nietzsche

şiir, hiçbir durumda sonuç olmadığı gibi günah çıkarma aracı da değildir. şair günahı sonsuz bir

noktaya çıkarır ama günah çıkarmaz. şiir, bu yüzden zamana karşı günah işlemediğini kabul ettirir şairine. ilkel ben her zaman için bir sonuç yaratır. zaten bu noktada kalanların yazdıklarının şiir olmadığını da anlarsınız. şair, çıkmış ve çıkacak sonuçların yıkımı için savaşıyor. bu anlamda kendisinde ve hayatta durmadan çoğalttığı soruları şiirle cevaplar. kendisi olarak ve kendisi kalmayı isteyerek öteki'nin içine dalar. şiirin kaynağıdır bu; öteki'nin içine dalmak...

KY: Gittikçe yozlaşan bir değerler yumağının içinde yitiyor insanlık ve siz öteki'ye ulaşmak adına bir iç savaş geçirdiniz. Ben, başka, öteki... hangisi yazma edimini yönetiyor? Bu yalnızlıklar ve acılar içinde kim kimin kanıyla beslendi, kim öldü, aşk iksirini kim içti?

SA: “ben” ve “başka” öteki için bir blöf; icat ettiğimiz sıkıntı doğaya ait. bu yüzden genetik ihanetler çağında yaşıyor olmamız bir başka sıkıntı. çünkü zaman oyunun kurallarını koyar; ölümcül sorular ve mezardan çıkmış cevapların peşinden gideriz. tanrıların elinde olan cehennem yok olmak üzereydi ve şairler tanrılardan cehennemi çalmak için savaştılar. çünkü şairler için öteki, bıkmadan ben'e dönmektir.

yazma edimini başlatan “ben” yazma edimini yöneten öteki'ye dönüştükçe yalnızlıklar ve acılar üretiyor. buna sözcüklerin titreşim ayarı da diyebiliriz. zevkin sismografisi sözcüklerin tınısında saklıdır. ince bir ürperti zalimce çıkar ve dize bu hallerin zemini olarak girer şiire. bu zeminde kanın, acının, yalnızlığın, korkunun, üşümenin, ağlamanın, kalmanın, gitmenin, unutmanın, susmanın kokusu vardır. inkâr edemezsiniz bunu. çünkü bunlar birbirleriyle beslenirler, çoğalır ve ölürler. şair, bu doğa olaylarını duyumsayarak tanık olur bunlara. çoğu zaman tanıklığı yetmez, sanık da olur. pencerenin ardından bakan şair, bir süre sonra dayanamaz ve gördüklerinin içine dalar. yaz siyahından içinde kanayan yaranın kırmızısına kadar yalnızlık ve acıyı kurar.

aşkın iksirini şairler içer...

“sen susuyorsun ve sabrediyorsun
çünkü onlar seni anlamıyorlar” – holderlin

KY: Düş ve gerçeklik arasındaki ben'in duruşunu sorgularken kullandığınız şiir ve müziğin diğer sanatlardan farkı nedir? Şiirsiz insanı büyücü olarak nitelendiriyorsunuz, neden?

SA: şair, gerçeğe alışık değildir ama gölgesi gibi onu hep izler. izledikçe düş'lenir. alışık olmadığımız gerçek bizi bir şekilde düş'ün kollarına atar. içimizde kurduğumuz hayat (düş) aslında gerçeğin dolaylı sunumudur. zamanın takıldığı mekânın yaratıldığı yerde şairi görürsünüz. ben buna düş diyorum, siz gerçek diyebilirsiniz. çünkü eninde sonunda bir sırrı

açıklamış olursunuz yazarak. bu “ben” dediğimiz sırrın ta kendisidir. düş ve gerçek arasında yaşanan med-cezir. kökten bir değişime uğrayabileceğiniz gibi kökten bir durulma da yaşayabilirsiniz. gerçek “ben”dir, öteki gerçeğin içindeki düştür. bu med-cezirdede müziğinizi dinler ve şiirinizi yazarsınız. şiirin sözcüğü müziğin notasıdır. müziği diğer sanat dallarından ayırmamın nedeni de budur. kimileri buna katılamayabilir, hatta başka sanat dalları arasında da bu tür benzerlikler bulunabilir. bu, bir anlamda iyidir. çünkü bir zenginliğin göstergesidir. kimileri şiir-resim der, şiir-roman der, şiir-sinema der... elbette bu sanat dallarıyla da şiirin bağı söz konusu ama benim için şiir-müzik ana dayanak.

çünkü dünyanın geçmişinden kalan ilk mirasın şiir-müzik olduğunu düşünüyorum. şairi, yüzyıllar öncesinde büyücüye benzetip lanetlediler. gerçi günümüzde de hâlâ lanetlenmeye devam ediliyor. bunu yapanların aslında büyücü olduklarını ve asıl onların lanetlenmesi gerektiğini düşündüğüm için, şiirsiz insan büyücüdür, diyorum. ki bu lanetliler eninde sonunda biz şairlerin sözcüklerini, dizelerini, şiirlerini kullanıyorlar. yani;

“kötünün parçası olan iyi
kötüden daha kötü”

KY: Özlem, ben'i parçalarken öyle bilinmezlik ile parçalıyor ki, sen'e yabancılaşıp yitiyor. "Kendimizdeki başkalarını yaşadıkça özgürleşiyoruz" derken yitirşlerimizi nereye dahil ediyorsunuz? Hayatımızı özetleyen şiirle zamansızlığa ulaşabiliyor muyuz?

SA: özlem, edebi dönüşün bir parçası. dönüş için "ben"nin parçalanması... gelecekteki "şimdi"yi yakalamanın derdi. kendimizle oynarken hep bir eksikliği duyumsarız. kuşkunun arzusu karşısında yasal olan her şeye "şimdi"yi katarak bir tuzak kurarız. çünkü şair, "şimdi"nin zamana sunduğu buyruğun geçmişi ve geleceği ile yaşar. sonuçta dönüşün de bir yasa var; ama bu yasa edebi yasanın sınırları içerisindedir. alaylı, ironik ve imgesel bir yolla tabii ki... kendimizdeki başkalarını yaşamak ve özgürleşmekten kastım bu... çünkü burada kazandığımız ya da yitirdiğimiz her şeyi şiire dahil ederek yaşıyoruz. geçmişin boşluğuna, geleceğin aynasına bakarak hayatımızı özetlemeye çalışıyoruz. işte bu ânlarda zamana karşı zamansızlığı savunmuş oluyoruz. ışığın görünür haldeyken görünmeyen haline geldiğinde inceliğin kaydettiği o âna takılıyorsunuz. amaç her şeyi zamanın dışına çıkarmak değil mi; imgenin kaydettiği zamansızlıkla dönmüyor mu şair? eski bir efsaneyi canlandırmak, şairlerin işidir... sözcüklerin yaşını başını aldığı çağımızda şair olmanın zorluğunu bir düşünün...

KY: Bireye indirgenmiş "öteki" kavramı Türkçe şiirde ne kadar, nasıl irdelenmiştir? Şiirinizin kaynakları nelerdir?

SA: bireye indirgenmiş "öteki"nin türkçe yazılan şiirde irdelendiğini düşünmüyorum. gülten akın, ahmet erhan yetmişli yılların sonu ve seksenli yıllarda bu sözcüğü şiirlerinde kullanan şairlerimizdir. bu sözcüğü en çok gülten akın kullanmıştır şiirlerinde. bunu çok anlamlı buluyorum. ancak burada kullanılan "öteki" sözcüğü sosyolojik anlamda içselleştirilmiştir. imge düzeyinde kullanılmamıştır. öteki'nin imgesel düzeye taşınmasının öteki-siz şiir 'derdi' ile tartışılmaya ya da her şeyden önce düşünölmeye çalışıldığını söylemek yanlış olmaz. ama felsefi anlamda daha önce tartışıldığını biliyoruz. bunu şiirde tartışmak, düşünmek bizim için önemliydi. öteki-siz'in şiir 'derdi', "öteki" imgesiydi.

biz dergi olarak yola çıktığımızda şairlerimizde şu kanı hâkimdi: öteki konusu felsefecilerin işi, bırakın onlar tartışsın, bizim işimiz değil. ya da öteki, dinsel mistisizm alanına girer, tehlikelidir gibi yaklaşımlar da vardı. bu yaklaşımlar bizi şaşırtdı. ama şiirin imgesi olan "öteki"yi şiirde düşünmek için yolumuza devam ettik. 17. sayımıza geldiğimizde inadımızın doğruluğuna bir kez daha inandık. "öteki" imgesini hep birlikte düşünmeye başladık çünkü. şiirimin kaynağını soruyorsunuz. ikinci soruda şiirin kaynağı nedir

sorusuna verdiğim yanıtla aynıdır. şiirimin kaynağı, doğal olarak şiirin kaynağıdır.

KY: Şiirsel denemeler olarak tanımladığınız "(h)içlenmeler" adlı eserinizde bambaşka bir yazın türüyle, ifade biçimiyle karşılaşıyoruz. (h)içlenmeler'in yapısındaki inceliklerden ve deneylerden bahsedermisiniz?

SA: (h)içlenmeler adlı kitabım, bambaşka bir yazın türü değil... şiir sanatı içinde kullanılan türlerden bir tanesi... ifade biçiminden bahsedebiliriz bu arada... ben, bu kitapta, şiirin olanaklarının zorlanması gerektiğini savundum. çünkü şiir, biçim olarak bir kalıba sokulamaz. bu şiirin doğasına aykırı çünkü. kitabın türüne "şiirsel denemeler" dedim. indirgemeci ve statükocu bazı yazar ve şairler, deneme eşit değildir şiir, diyerek eleştirdiler. yani deneme ile şiirin zıt şeyler olduğunu yazdılar. diyelim ki öyle, peki şiire bu anlamda deneme'dir diyemeyecek miyiz? yazın türü olan denemeden bahsetmiyorum. şiirsel denemeler'den kastım da bu olmadı zaten. dünya şiirinde bu türde yazılmış birçok eser var. ama okunmuyor. türün ne olduğu değil, türün şiir olup olmadığı önemlidir.

shakespeare'in sonelerini alın... lautréamont'un düzyazı şiirleri, hatta mehmet rauf'un siyah inciler'i, baudelaire, rimboud... örnekleri çoğaltabiliriz. "şiirsel denemeler" deyişimin nedenleri kitabın içerisinde açıklanıyor. sorular üzerine kurulmuş bir akışın yanıtlarıyla (kimi zaman) devam ediyor.

biçim olarak da 6/6/1 dir. kendiliğinden oluşan bir biçimdi bu. sorularla "ben"i parçalamaktı yaptığım. çünkü sonunda öteki'ye ulaşmak istiyordum...

"önemli olan sonsuz canlılıktır
sonsuz hayat değil."

şiir için de geçerli bu.

KY: (h)içlenmeler'deki her bölüm tek cümlelik bir aforizmayla sonuçlanıyor. Değişik sahnelerin ve yoğun imgelem zincirinin ulaştığı bu sonuç aforizmalarını göz önüne aldığımızda (h)içlenmeler'in felsefi deyişler bütünü olduğundan söz edebilir miyiz?

SA: şiirsel deyişler diyebiliriz. yaşamdan bize kalanların ifade edilmesi. çünkü hayata taşıdığımız arzular sözcük sözcük damlar zincirlerimizin üzerine... şairin hilesidir bu; hayata sızar ve orada kalır; yazdıkları sonuçta paslı zincirin içindedir. ve hep şunu tekrarlar: hayata rağmen şiir...

şiire sığınmaktan başka çarem yok çünkü.

KY: İlk kitabınızda Leo adında bir karakterle karşılaşıyoruz. Leo'yu monologun sınırında bir denge

noktası olarak kullandığınız içsel bir karakter olarak düşünebilir miyiz?

SA: dante'nin vergilius'u neyse benim için de (h)işlenmeler'deki leo, o. aralarındaki fark vergilius adında bir şairin yaşamış olduğudur.

KY: öteki-siz dergisi ocak 2001'de "şiiir bir dünya görüşüdür" diyerek çıktı yola. Tavrı ile, günümüz edebiyat dergiciliğinde, en dikkat çeken dergilerden. Gerek dosya konuları ile, gerekse de "ben ve dil" üzerine yaptığı radikal denemeler ile "dert" oldunuz. Derya Önder ile kaptanlığını yaptığınız öteki-siz'in ilkeleri nelerdir, ne tür güçlükler çektiniz? Şair Salih Aydemir ve dergici Salih Aydemir bir çelişki oluşturdu mu sizde?

SA: şu âna kadar sorularınıza verdiğim cevaplar, bunları da içeriyor zaten. bir 'derdi'miz var, şiiir 'derdi'. kalemin ucunu açmak yeterli değil, bu kalemin ölümü olur. düşün ve düşlerin de o körelen/daralan ve kırılan yerlerini sıvırtmeliyiz. bu ben'in öteki ile yeniden yaşamasıdır. böyle baktık çıkarken ve öteki'yle çıktık yola, yoldayız hâlâ. dertler hiç biter mi?

şair salih aydemir ve dergici salih aydemir elbette bir çatışmanın sonucu. öteki-siz'de de benzerlerimizle buluşmayı değil çatışmayı önemsiyoruz zaten. şairlik ve dergicilik hem birbirini tamamlayan hem de birbiriyle çatışan durumlardır. bir şair için bundan daha iyi ve anlamlı bir savaş gösterebilir misiniz?

KY: Meriç Hanım gerçekte kim-kimler/ne-nelere denk düşüyor? Bunun nasıllığını s/im/ge çerçevesinde açıklar mısınız? Şiirinizde kullandığınız sözcükler arasında birçok şair için "şirin" olmayan sözcükler de var. Şiiriniz nasıl okunmalı?

SA: meriç hanım, aslında bir diş ağrısıdır. ağrıya, acıya ve sessizliğe denk düşüyor. bunun nasıllığını s/im/ge çerçevesinde açıklayamam. çünkü sır çözülür. bunu ben sizden istesem? meriç hanım'ı s/im/ge çerçevesinde açıklar mısınız?

şiiirimde kullandığım sözcükler arasında birçok "şirin" olmayan sözcükler mi var? nelermiş acaba? merak ettim, örnek verseydiniz keşke... şair, şairi rahatsız etmeden duramaz ki...

şiiirim nasıl mı okunmalı, elbette şiiir gibi...

KY: Şiirlerinizde hemen hemen her ay için bir imge kullanıyorsunuz. Zamanı böylesine yeniden tanımlama ihtiyacınız neden kaynaklanıyor? Şairin içindeki çocuk hangi zamanda yaşıyor?

SA: zamanı yeniden tanımlamak bir oyun benim için... bundan zevk alıyorum acı çektiğim kadar. arı bir kalıntının bakışımı... sorun zamanın parçası olmama sorunu. eklenmek istemiyorum; her şeyi parça parça edip, sonra kendime yeni şeyler önermeliyim. parçanın tutkunuyum. dildeki şiddeti bu yüzden seviyorum. ve bu yüzden içimdeki çocuğu yaşlandırdıkça yazıyorum. yazarak yaşlandırdığım çocuk, şiiirim bittiğinde ilk haline geri dönüyor. ben buna dilden kopuşun şiddeti diyorum.

içimdeki çocuğun açtığı boşlukta açılan kat kat sayfalar... sayfalar boyunca ıssızlık...

ölmekte olduğunu itiraf eden kaç şair var?

KY: Dergilerde yer alan Meriç Hanım şiiir serisi, ocak 2002'de, yine aynı adla kitaplaştı. Lesbia, Aşk Kışlasından Mektuplar, Mösyö Albert gibi şiiir serileriniz de var, henüz toplu bir şekilde göremediğimiz. Yakında bir kitap var mı, projeleriniz nelerdir?

SA: elbette var... bunu da başka zamanlara bırakalım. ■

(h) iç işte

*ağlayabilirsin artık, hiçbir lükse sahip değilim
aşk yok yalnızlık var... dedi kâhin...*

— intiharın ruhuna düşen her gözyaşı masum
madem ölecek içimizdeki sessizlik
o zaman aşk savunacak kendini

ağzımızda bir dolu küfür
bir dolu yıldız ve mart günleri
kar mı yağmur mu;

— kar yüzüme
yağmur aklıma yağıyor

(h) iç işte...
gözlerimle uzanıyorum savaşa
başlık bile düşünmüyorum
soru topluyorum yalnızlıklardan

aşkın adaleti yok, şiddetin ve kanın da
kalbinden yara almamaya bak...

uzun yaşamak için konuşmak zorunda değiliz
belki yirmisinde sıkığımız kurşunun
belki ilk sevişmede aldığımız yaraların ömrüyüz
doğunun dili, kin ve hak; mart günleri...
gizini saklamayan kış rüzgârı önüne alıyor

*suya uzanan yaprakların renginde
hep güneş var... dedi kâhin...*

müziğin olduğu yerde şiir
şiirin olduğu yerde adalet... aramıyorum

— çünkü hayatın içinde saklanıyor ölüm
şiirin içinde saklanan suç gibi

imzasız ihbarlarla kendine mektup yazan kaç şair kaldı
bilmiyorum, yazmak bazen fazla geliyor bana
nerede, ne zaman ve nasıl öleceğini anlatmak...

ansızın müstesna hayır'lar kaplar içimi
müstesna ölümler,
derim kendi kendime;
tutkunun yasası gereği...

affedilmeyen tek şey, akıl tadında unutabilmek
aşk yok, bir hastalık gibi nükseder imge
ve nesnesinden dolayı infaz edilir şiir... *dedi kâhin*
suçu üstüne alan herkes kendine yeni bir suç arar
(h) iç işte.

Şiirin Şaire Soruları - I

Polat Onat

Şair masasında oturuyor ve şiir üzerine düşünüyordu. "Bazen şiir üzerine düşünmekten, şiir düşünmeye fırsat bulamayabiliyor insan" diye kendi kendine söylendi. Birden yanı başında hissetti şiiri şair. Yanılmıyordu...

Şiir: Merak ettiğim bir şey var. Beni yaratan kişi olarak bunu en iyi senin bileceğini umuyorum. Bir şiirin resmi olabilir mi?

Şair: Elbette ki olur. Bir şiirin resminin nasıl çizileceğini söyleyeyim sana: Şiirin ilk dizesi kurşun kalemle çizilir. Daha sonra çizgi devam ettirilerek her dizenin son harfinin üstü çizilir. Şiirin son dizesini de kâğıttan kalemi ayırmadan çizmeye devam ederiz. Tüm dizelerin ilk harfini de çizdiğimizde ortaya çıkan genelde dikdörtgen benzeri şekil o şiirin resmidir işte. Tıpkı şairlerin görüntülerinin farklı olması gibi tüm şiirlerin resimleri de birbirinden farklıdır. Aynı olma olasılığı, tek kolon oynamış birinin sayısal lotoda altı tutturması olasılığıyla eşittir.

Şiir: Sayısal loto nedir? Hiç duymadım.

Şair: Duymaman doğal, pek de şiirsel bir şey değil zaten. İnsani bir durum, umut yani. Boş ver. Ama sana şunu söyleyeyim; iyi bir okur bir şiiri okumadan, kalemiyle onun resmini çizerek şiirin güzel olup olmadığını rahatlıkla anlayabilir.

Şiir: Böyle okurlar da varmış demek. Okurlar nasıl insanlardır söyler misin bana?

Şair: Her şiirin resmi nasıl farklıysa, her okurun düzey ve birikim profili de farklıdır. Bir okurun hangi şiiri daha önce okuduğunun tüm okuduğu şiirleri algılaması ve anlamlandırması bağlamında önemli olduğunu düşünüyorum, sandığımızdan daha da önemli... Tek bir şiir insanın hayatını değiştirmez; ama birbirini tamamlayan, yani o gizemli kimyayı oluşturan iki şiiri ardı ardına okumak çok çarpıcı bir deneyim olabilir. Şunu demek istiyorum; iki şiiri ele alalım, "x şiiri" ve "y şiiri" diyelim bunlara. Önce x'i okuyup daha sonra y'yi okuduğumuzda iki şiiri de beğenmeyebiliriz. Ama bir ihtimal, önce y'yi okuyup sonra x'i okursak belki de hayatımızın bilindik akışını değiştiren müthiş bir etkilenim yaşayabiliriz.

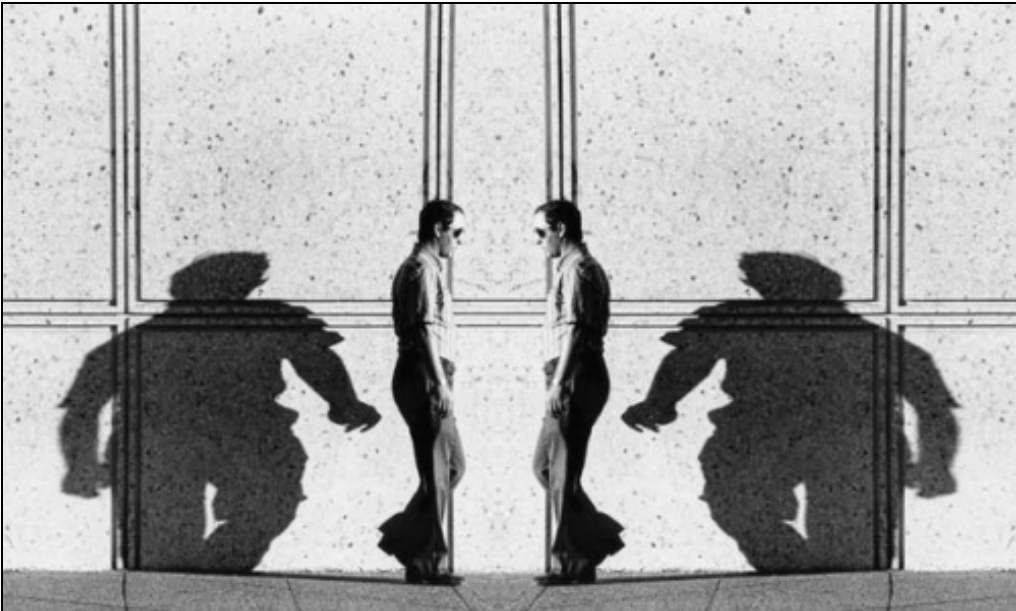
Basit bir olguyu da, şimdi ilk defa fark ediyorum: Dünya üzerinde hiçbir okur aynı okuma serüveninden geçmemiştir. Çok çok zayıf bir ihtimal olmasına rağmen iki kişinin hayatları boyunca karşılaştıkları binlerce yapıt içinde aynı kitapları okuduklarını farz edebiliriz. Fakat bu sefer de kitapları aynı sırayla okuma ihtimalleri matematiksel olarak hemen hemen imkânsızdır. Her bireyin parmak izi ne kadar kişisel bir farklılıkta, okuma serüveni de en az o kadar benzersiz bir olgu, ilginç...

Şiir: Son bir soru; şairler yaşıyorlar mı?

Şair: Onu bilmiyorum işte... Şüpheliyim.

Şiir: Yanıtların için teşekkürler. Müsaadenle ben gideyim artık. Boş bir sayfa beni bekliyor.

Şair: Oldu. Umarım yakında görüşürüz. Benim de uyumam gerek... Ve rüyalar görmem... ■

ÇİZİLİR Mİ SÖZÜN ÜSTÜ?

yoktun ya
tektim ölmüştüm akşam haliydim
kâğıttan mendil yalandan kalem aşktan ayna
surat yaptım yerin yüzü kırıldı
ne olmadığımı ağladıkça göğün tözü
sustum derin yarıldım anılarda
konuştum yazıya sığındı ölüm

döndün ya
fısıltıya kaldı yüksek sesli komşular
mühürden kaleler düştü kapı sesinde
göz dokunuşu söz sırayı savdı hasretten
senden birikmiş gözyaşı aktı benden kurumuş
göz
hemen sokulmadı şüre sevinç
erk henüz acıdaydı

kaldın ya
çokum dirilmişim sabah haliyim
kâğıt mendil kalemin elinde içiyor maviyi
sırrını aşka bırakmış çekilip gitmiş ayna
çerçevesi eskimiş pencerelerde taze kuşlar
kâğıdın ardındalar hepsi mavi kuyruğunda

söz ölünce üstü çizilebilse keşke

Aziz Kemal Hızıroğlu

martısız yağmur

Günler eklendikçe
Karanlıklara
Ve büyüdükçe
Yalnızlık,
Acı bir sigara olur hayat...

/Acı,
Daha çok acı
Büyüdükçe.../

Çıplak gözle
Bakılabildiğinde güneş tutulmalarına,
Yağmur yağacaktır
/Yazılması zor/
Sisli ve soğuk
Umutlara.

Ölüm anlamsız kılacaktır
Birbirinden habersiz uçan
Tek kanatlı
Ama çok bulutlu
Martıları.

Aralık 2002

Kadir Sönmez

AKŞAMÜSTÜ

Sözümü tutacaktım gün ikindiye varmadan daha akşam alacası içinde yığılıverecektim kucaklarına. Ne damdaki ürkek kedi, ne kızgın kemancının sesi ağlayabilmek için düşüverecektim ayaklarına kendi görüntüsünde yiten silik bir yansıma gibi!

Duvarlarda hiçbir şeye benzemeyen çocuk resimleri nakışlanmış gökyüzü, bir kadeh şarap, çokça esrime. Hadi avuttular beni diyelim, gözlerim kapanmadan aç bir yılan tıslamasıyla sürünürüm yollarda öylece kendine dalmış sabrın sonu. Neydi o zehrin gizemi?

Okudum ya gözlerinizdeki pırıltıyı, yine akşamüstü denize uzak bir evde, bir tas çorba ve sigara külleri. Neyin adını koyacağız, fırtına yaman vurdu dizime! Dağlar bir yalana sığınmıştı, bense yine kendime olmayacak dediler, ben de giderim artık buradan...

Benden selam söyle, bir göç denemesiydi yaşanan aklımda hep bitmemiş öykülerin kervanı olacaktı.

İzmir, 10 Ocak 2003

Kemal Gündüzalp

Yokluğunun Rengi Beyaz

gelişi bana yaz diyordun ya...
ellerim buz, tenimde ayaz
neye değsem,
nereye gitsem, yokluğun beyaz

uzun sürdü yüreğimdeki kış
uzatsam ellerimi, eski bir otel odasından
sesimi bulabilir misin
bunca eskitilmişliğin arasından

çarşaflara seriyorum sensizliği,
sürahindeki su kadar eskimiş ayrılığımız
dönüşsüz gitmeler iklimindeyiz
nedensiz bu ağlamalar

zaman,
yokluğunu büyütüyor
kapanmamış bir yara da...
yorulmuş bir güneş gibi gözlerin
kirpiklerinde şarapsız sarhoşluk
bakmasam düşecekler,
ıslak bir ikindi vaktine sorgusuz
ince bir ney sesi gönül hanemde

bardaklara dolduruyorum sensizliği
rengi... beyaz.

Tayfun Işıldar

Alkış Tutuyorum...

Pelin Erdoğan

Sabahın fersiz ışığı griye boyamış sokakları. Şöyle güzel, pırıltılı bir güneş olsa, sokaklar pembe-sarı görünse! Kaldırım kenarında üç dört kedi dedikodu yapıyor. Tüh! El arabası: gıcır, gırç!.. Kaçıştılar her biri bir yana. Tam da en heyecanlı yerindeyken! Şişman hanım balkondan çarşaf silkeliyor. Göz ucuyla bu yana bakıyor. Doğru. Ne ayıp! Aylardır silinmez mi bir pencere? Perdem de temiz sayılmaz. Ya şu bakışına ne demeli şimdi! Bu kadar da olmaz ki! Dikiyorsun gözünü. Ötekine. Daha küçük olana. Güneye bakana. Kırık, evet. Tüm kışı böyle geçirdim. Gazete kaplı. Böylesi, camlısından daha iyi. Okuyorum arada bir. Can sıkıntısına iyi geliyor.

Rüzgârın gıdıkladığı kol altlarını. Leş gibi. Ter. Tenimde. Yosun kokusu. Yakıcı. Denizde. Dans edışı rüzgârın, solunda ter, sağında yosun. Ben de girsem aranız. Yer açsanız! Meloş'la. Tombul kolları. Boynumdan göğsüme bıraktığı. Tüm ağırlığı bedeninin. Gülümsetir yüzümü. Bir şey var, belki engeller gülüşümü: yanaklarıma sarkan göz altlarını. Halka halka. Ya da dağınık sakallarım? Batar mı gülüşüme? Acıtır mı? Meloş'un yüzünü. Cildim ne buruşuk öyle, çarşafım! Kederin telvesi. Yüzümden donan. Aynadaki silüetim: kirli bir kahve fincanı.

Sabahları bu kadar yalnız, bu kadar yılgın oluşum. Normal mi? Saklanma isteği, kaçma... Neden? Kimden? Tarifsiz bir çaresizlik. Kurtarıcısız. Dinmez bir ağrı. Sıkıntı. Göğsüme batıyor. Boğazıma sarılan eller. Sigara mı yaksam, yatağa mı atsam kendimi? Yatağım. Hep daha baskın. Acının en kolay tükendiği yer. Uyku. Battaniyemi yüzüme kadar çekiyorum. Kurtuluyorum. Kendimden? Bir gün ne çok ağlamıştım öyle. Hıçkırma hıçkırma! Gözüme konan bir resim: babam! "Erkek adam ağlar mı hiç," diyordu, "sus!.." Pencereleri kapatmıştım. Işığı. Gözlerimi. Sıkı sıkı. Kulaklarımı. Ama gitmemişti babam. Ben susana dek. O günden beridir yatak da pek cazip değil ya...

Bugün yatak yok. Sigara da. Doğru sokağa! Daha çekici dışarıya kimileyin. Kahvede sohbet. Çay, simit. Reyhan kokusu güzel. Kâzım'ın kaş çatışı güzel. Elinde tepsi. Üstünde akrobatik bardaklar. Of, her şey güzel olmasına güzel de, yine de otur otur gün bitmiyor. Midem kazındı. Bir simit daha mı? Ben oturdukça. Kahveye çöken kararsız karanlık. Gün ışığını yok etme telaşı. Dünyanın dönüşünün. Eve gitmeli artık. Ağır ağır yürümeli. Belki gün ben sokaktayken tükenir.

Rüzgâr bir ara sert esmiş olmalı. Gazetenin ucu yırtılmış. Penceredeki. 'Esenyurt'ta dün gece yarısı,' demiş kalmış. Neydi gerisi? Bin defa da okuduydum. Hay allah! Tüm kış yırtılmayan gazete,.. Rüzgâr yine hızlandı. Perdem. Sokağa kaçıyor. Ben içeri kaçayım o zaman. Anam! Ah başım! Masa! Düşmek! Bilinç! Dua okuyor. Kim? Anam. Sahiden geldin mi? "Susma, devam!" Niye mi? Anlamasam da ne olduğunu, bu seste, bu ezgide bir huzur buluyorum. "Meloş, yoksa sen misin?" Hayır, masanın ayağı. Burun burunayız. Göz göze. Ne kötü kokuyor. Yalnızlık. Kan gibi. Masanın ayağının pası. Yatağım!.. Neredeyim? Yerde? Ne yeri? Masanın ayağı. Gözüme gözüme bakıyor hâlâ. Başım. Ne çok ağrıyor. Kanıyor mu? Çok korkarım ölmekten. Yalnızken... "Gel Meloş, gel, ge..."

Uzun bir boşluk. Hatırlamıyorum. Meloş'u istediğimi hatırlıyorum bir tek. Gözlerimi yeni açtım. Baygınlık ya da uyku hali? Başım. Ağrıyor da ağrıyor. Bugünlerde daha sık oluyor. Baş dönmesi. Gerisi boşluk. Yerden topluyorum kendimi. Kocaman adam düşer mi böyle durup dururken! Gülüyorum kendime. Arkası hıçkırık: kömür ocağından gelen inilti. Gördüğüm: kara bir ağ. Kömür tozlarından. Anıların ördüğü: "Ölmüş mü?" diyordu anası. Ne deseydim: "Yaşıyor" mu? "Kurtaramadım" mı? "Kocaman taşın altından. Bedenini Bilâl'in." Öldüğünü söyledim. Yaşlı, nahif bacakları kadının. Külçe gibi. Yığıvermişti kadını yere. Beynime çakılan o düşme ânı. O günden bugüne dek. Belki düşmelerimin sebebi. Bağrıış çağrış, sonrası. Ağdalı bir kalabalık: kabaran bir çaydanlık. Fokur fokur. Sıçrayan sesler. Benim de katıldığım ağıtlar. Gözyaşlarım. Kurban bayramlarının yağmurları gibi. Kanı toprağa katmak için yağın. Kokuyu bastırmak. Bilemediğimiz garip hüznümüzü belki. Babamın 'sus' işaretleri. Bozmuştu yağmurumu. Orada kocaman, biz bize bir kalabalıktık. Acımız. Gidene bakakalmak. Hiç gelmeyeceğini bilerek. Kömür tozlu öksürükler. Ardından öfkelenmek. Bazen onu bile becerememek. Duygumuzu donduran rüzgâr. İçimize esen. Tek bir yaprağı bile oynatmadan. Hepimizin kafasındaki o 'bir gün'. Ölümü bekleyişimiz. Neden tuhaftı öyleyse kendi acımıza yağmam. Gözyaşlarımda? Biraz da gökgürültüsü gibi inlemem, için için?

Masanın ayak ucu. Burun burunayım hâlâ.

Meloooooooooş!..

Olmayacak böyle! Kalkmalıyım. Tıraş olmalı, tütün kolonyası sürünmeliyim. Gitmeliyim Meloş'a.

Karanlık. Sokak ışıkları yanmazsa. Alnımdaki morluğu örtecek. Kolonyamı sürünmeden tutuyorum Karaköy'ün yolunu. Tıraş olmadan. Sanki geç kalmışım gibi. Telaşlı. Gece yarısı öncesi. Meloş yok. Henüz erken. Çıkmaz bu saatte. Güleçtir yüzü. Kahkahası baykuş çığlığını andırır. Esrarengiz. Böler geceyi. Dörde, beşe, yüze... Delici bakar. Karanlık yürekleri. İyi bilir mutlu etmeyi. Bir kıvraktır, bir cilvelidir, sormayın! Zıpkın gibi aletimi. Eritir bedenimi. Haftada iki sabah kızına gider. Cezaevinin kapısından kalçasını savurmadan geçer. Ya bir kutu lokum, ya bir torba dolusu gofret vardır çantasında. Biraz da temiz don, gömlek, atkı. Kızı pek güzel. Uzaktan görürüm. Meloş'u beklerken. Ama belli. Belli işte. Pek bir güzel. Minicik çenesi. Kaşları kalın. İri gözleri. Akıllı da. İçli. Okumuş şiirlerimi, kimselerin okuyamadığı. Eskiden yazardım. Kocasını onu terk edip gitmiş. Aylarca gelmemiş. Sonra bir gün. Belirmiş kapıda. Şaşkın bakmış kadın. "Neredeydin?" diyecek olmuş. Demesine kalmamış. Tekme inmiş beline. Kocasının gözleri kırmızı. Alkolden? Dövmüş, dövmüş. Tecavüz etmiş. Öyle diyor kendisi. "Tecavüz etti bana, ben de soktum bıçağı!" "Tecavüz olur mu hiç, kocan o senin," demiş mahalleli. Göstermiş morluklarını. Çürümüş etlerini. Bacak arasından sızan koyu siyah kanı. Anlatmış ağrısını. Kasıklarındaki. Düşük yaptığını. Beş altı kere. Karın boşluğundaki yumruyu. Büyüyen. "Hastalık getirdi adam bana,..," diyecek oluyormuş, susturuyormuş mahalleli. Tinmamış kimse. Canına yetmiş onun da. Dellenmiş bir gün. Kocasını abandığında yine üstüne. Bacaklarından kan sızarken. Canı bir yanmış, bir yanmış. Çığlık çığlığa, "İn üstümden, ölüyorum!" diye haykırırken, inmeyince üstünden kocası, yastığın altından çekmiş bıçağı, düşünmüşmüş bunu önce, karnına saplamış. Şiirimde diyormuşum ki,

'Her şeye rağmen .....

...buradayım. Kömür kokan yüğünde.'

Bilâl'in nişanlısı "Yüğündeyim daima," dermiş Bilâl'e. Ölmeden önce Bilâl. Kömür ocağında. En son bunu anlatmıştı. Yan yana çalışırdık. Arabayı o çekerd, halata ben asılırdım. Zehir kokmuştu ortalık. Karanlık olmuştu çok. Kapkara duman. İrili ufaklı taşlar. Kurusıkı ateş açan o ocak. Üzerimize. Aylar sonra yazdımdı o şiiri. Şimdilerde Meloş'un kızı. Bu şiire yaslamış sırtını.

Al şu kadını, tut elinden, götür,.. şeye, ... nereye?.. Bilmem. Bir yere işte. Kızını da al. Bahçeli olsun.

Gideceğimiz yer. Kömürden gelen üç kuruş. Geçmişimden kırıntılar. Emeklilik. Yeter de artar bile. Üçümüze. Çok çok okuduğum kitaplarım! Bugünümde ıssızlaştırıyor gözlerimi. Onları da alırım yanıma... 'Rüya bitti. Kendine gel,' diyor gözleri Meloş'un. Hayalimde. Haklı elbet. Sahi, ne halt etmeye yaşarım ki ben inatla? Götüremiyorsam Meloş'u. Of Meloş, of! Bilir misin yüreğimde hep Mihriban çalar? Sorsam sana, "Böyle güzel bir aşk parçası daha var mı yeryüzünde?" Öyle ya, ünlem ünlem bakarsın. Bakma Meloş. Yoksa takarım kendimi o ünleme. Asılır kalırım. Elim ayağım tutmaz olur. Düşerim yere. "Yine mi?" dersin. Başım değil bu defa, belim ağrır. Kim bilir, kalça kemiğim ya da dirseğim. Perde havalanır, kitaplar açılır, girerim içlerine. Okurum, severim. Okurum, nefret ederim. Pek çok şey olurum okudukça. Uyku sonra! Derin. Derin uykular! Ya ocaktayım. Bilâl'le. Ya da anasıyla düşerim yere. Beynime çakılan o düşme ânı: bir türlü yere çarpmayan bedenim. Asılı kalmış havada. Sürekli bir düşme hali. 'Uçmak' diyor buna çoğu kişi. Ben 'Düşmek!' Yattığım yere işerim belki. Islak pijamamdan anlarım. Bacaklarıma yapışmış. Uyandığında. Belki terdir. Ne fark eder, ter, sidik ya da başkaca şeyler? Odamda düşmüş olayım yine. Sokağa falan değil. Masanın ayağı da baksın hatta yine gözüme gözüme. "Katıl kavgaya!" de. Kaldırmaya yelten beni. İtiraz edeyim. "Sana Mihriban'ı sormuştum, kavgaya da nereden çıktı?" diyeyim. Alay edeyim. Peh, neyin kavgası?.. Ekmek? Özgürlük? Aşk? Yalnızlık? Kahkahalar savur. Alayına denk düşen. Arkasına gizleyeyim ıslaklığımı. Utandığım. Çoğu kez. Pijamamdaki. Banyodaki sabun. Suç ortağı yalnızlığımın. İle yıkasam pijamamı. Yüreğimi. Senden arınsam. Acı veriyor varlığın. Yokluğun mu yoksa daha çok? Yıkamınca. Su bulanır. Düşer ayaklarımın dibine: çömelen bedenim. Kasıklarına dokunuşun. Titrer bedenim. Dolgun kalçaların elimin altında. Ninni gibi yayılır. Dünya karşısında. Hep küçülen bedenim. Tek senin içinde büyür. Kıvrılıp gider derinlerine. Meloş, Meloş...

Yolu mu şaşırdım ne, bu değildi. Öteki sokak. Yürü yürü yol tükenmek bilmiyor. Meloş'a giderken. Taşlar. Burkuyor bileğimi. Kepir küpür. Az kaldı, gayret. Evi. Yokuşun başında. Kör Hamza'nın alt katında. İyi insandır. Sol gözü görmez. Kulağı da pek duymaz. Bir iki kere filmde oynamış. Üç saniyelik kareler. Ona bir dünya kadar büyük gelen. Meloş takılır. 'Beni bir filmde oynatmadın ya, alacağın olsun,' diye.

Aa! Kalabalık? Sesler: "Ölmüş mü, ölmüş mü,..," Polis arabası. Mavi mavi bağıyor. Karanlıkta. Yokuşun başında. "Ölmüş," diyor Kör Hamza, "Ölmüş!" Kucığında Meloş'un kolları. Sallanıyor. Tombul. İleri

geri. Bana doğru? “Melooooş, Melooooş!” Duymuyor! Dügüm düğüm. Boğazım. Hıçkırık. “Ne olmuş,” diyor birisi, “kim öldürmüş?” Başkası, “Kaçmış mı öldüren?” Mavi çığlığı. Arabanın. Yüzlerini aydınlattıkça. Yapışyorum kollarına: “Meloş?” Sırtıma dokunuyorlar. Ağır ağır. “Tap tap!” Kekre bir teselli. Mavi çığlık. Döne döne. Aydınlatınca Meloş’u. Kırmızı bir çizgi. Görüyorum göğsünden aşağı. Aktıkça bölen. Dörde, beşe, yüze geceyi. Kan gibi kokuyor. Masanın paslı ayağı. Korkularım. Ölümüne dair değil. Şimdi yaşamaya. Gözlerimden yaş düşecek oluyor. Babam sesleniyor; “Erkek adam ağlar mı?..” “Ağlamaz..” diyor Meloş, “Sakın ola ağlama. Erkek adam ağlamaz.” Bir türkü tutturuyor, ‘...Sarı saçlarını deli gönlüme. Bağlamışım çözülmüyor Mihriban...’ Alkış tutuyor bir de. Savuruyor saçlarını: tel tel baykuş çığlıkları. Gecedden sızıp. Yüreğime çarpan. Şuh. “Gülelim be anam, dünyadan göçüşüme gülelim!”

Alkış tutuyorum. Yüzümde kocaman bir gülümseme. Hiç olmadığı kadar kocaman!

***

Gece ne kadar gri. Şöyle ay ışıklı, pırıltılı bir gece olsa...

12 Haziran 1999 / Beyoğlu ☼

ÇAPRAZ ATEŞ

bakma sen
serseri bir kurşundur
adres sormaz o

savaşlar sustuğunda
fısıldaşır durur
yanık sesli türkülerle

Tekin Gönenc

e-antolojiler

2002 Şiir Yıllığı
Şeref Bilsel – Kadir Aydemir
159 Şair/Şiir

<http://www.yitikulke.com>

ZinDik 2002
Zin&Har Şiir Yıllığı

<http://www.zinhar.tk>

Yıllıkları web sitelerinden, ücretsiz olarak, PDF dosyası biçiminde, bilgisayarınıza yükleyebilirsiniz.

DÖRTLÜKLER

I

Şunu anladım; dudakların
Elleri ayakları var
Dudakların dudakları var
Öpüşen

II

Kedi
Bütün gün
Yeni yüzyılı bekledi
Ben yorgundum

III

Yıllarca deniz şiirleri yazdım
Kara dedi ki: Ey şair
Deniz annense ben babanım
Beni niye unutuyorsun

IV

Gecenin bu ilerlemiş saatinde
Yalnızlık sadece ama sadece kendi şarkısını mı söyler?
Gece bitecektir bir gün ama
Yalnızlığın adımları bitmeyecektir

V

Yeryüzü bozar dengeleri
Ruhlar eşittir oysa
Ne yazık ki biz bu –meleklerden adı– gökyüzünü de
Başımızın üstünde taşıyoruz

VI

Ne kadar aşağı
Çekmek istese de toprak
Ruh denen ışık keleşi
Uçucudur

VII

Ölüm geliyor göstere göstere
Hemen fark ediyorsunuz; gördünüz!
Hayat diyor ki: Ben çok şey gösterdim ama
Bana kördünüz

VIII

Bir çizgi – uzanamıyorum Tanrı'ya
Tanrı'dan başlasa da
İşte sonsuzluk bu
Ruhların kolayca kat ettiği mesafe, mesafesizlik ya da

IX

Dağlar bir sorudur ovalara
Dünya bir sorudur yıldızlara
Kadın bir sorudur yalnızlığıma
Şiir bir cevap mı değil mi bütün bunlara

X

Dut ağacı diyor ki
Bir kış şiiri yazsam
Yaya kalırdı şairler
Ve serçelerle yapraklar anlardı beni

XI

Kocaman kocaman yazsam da
Bu şiiri kendi küçük duvarıma
Bir gün elbet anlaşılacak
Tek şairin Tanrı olduğu

XII

Gözyaşlarımı gözlerinde görmek istiyorum
Alkışlayın hüznümüzü
O'nun gözlerinde benim yaşlarım
O'nun yaşlarında benim gözlerim

XIII

Bir karaböceğe rastlayacaksın diyor içimdeki ses
Rastlamıyorum; belki böcek oynuyor benimle
Ama biliyorum
Ne Tanrı Doğa'yı aldatıyor ne de Doğa Tanrı'yı

XIV

Dünya bir portakal gibi yanıp tutuşunca
Ben bir yağmur gibi seni beklerim
Dünya bir ölüm gibi bitip tükenince
Ben yeni bir dünya gibi seni beklerim

XV

Gölge parçalanıyor
Rüya parçalanıyor aslında
Demek ki ışığım parçalanıyor
Senin yüzünden senin yüzünden senin yüzünden

XVI

Bu seslerin içinde başka sesler var
Bu renklerin içinde başka renkler
Bu ışıkların içinde başka ışıklar
Galiba keşfedilmemiş gerçek bu

MÜMKÜN OLABİLDİĞİNCE ROMANTİK BİR AŞK ŞİİRİ

oradan geliyordum
kumpaslarla teyellenmişti yol başları
mengenelerle falan kesiliyordu kavşak
ara sıra güneş çokça ay
kimi zaman zifiri dört bucak

–kaçmam kurtulmam için hepsi–

apartman odalarında ve annemin
pek sevdiği tuhaf basamaklarla
boğuşuyordum ellerim dudaklarım
bacak aram böbreklerim alçıyla sıvalı
elbette virajlar paslanmıştı
elbette heyelan mıntıkasına girmek
yasaktı
ve elbette
durup dinlenmek...

ben sadece köşelere yazgılı bir piyade
/cam kenarlarına/
boynum
pencere hizasının az altında
kafam bir kurşuna mutlak sevdalı
parmaklarımda tuhaf tüfeğim
celladım için tetikte beklemekteyim
son model bir araba sesi sonra
bir motor kimi zaman bazı tekneler
kulak kesildim kente

sesin hakkında ince teoremlere sahibim
yüzün birkaç eskizde bulunabilir
şimdi açsam resimli aşklar atlasını
yorganlar arasında bir Venüs
firçalarımın acemice tosladığı
ve bu tuhaf fiil...

daha da uzatmak için kesiyoruz enlemleri
birbirine bağlamak için
sırt sırta verip uzaklaşsak da
macellan bir anda yüz yüze kalacağız
köşeler kavşaklar kumpaslar peşimiz sıra
vuslatımızın ipinde baş aşağı

güneşin önünde bıraktım gövdeni
karnını tavaf ediyordu dudağım
öptükçe büyüyordu
büyüdükçe kararıyordu

an geldi atmosfere vurdu başım
an geldi güneş minicik

gölgende gecelerce kaldım
gece; tenin kokun sıcaklığın
taptığım güneş

gece; gölgenin coğrafyası
tırnaklarımla paftaladığım
gece; saçlarından ördüğüm kafes
sonra kumpaslar
sonra mengene

ve yıllarca ayıramadım
aydınlık mıydı saç tellerin arasında girişim yapan
bu zifiri topraktaki parlak çizgiler
yoksa yüzün müydü
yıldızlar umurumda değil
yoktu yön duygum
hem bütün yönler de sendin
bu yüzden kaçmak geçmiyordu aklımdan
aklım kımıltısız

anladım ki
bazı özlü sözlerde
ve o pek sevdiğin kitapların
en cıvık yerlerinde
baş ya da yan
karakterin ağzından çıkan
"cehennem"
benim ağzımda dolanıyordu
olay örgüsü tamamen saçlarındandı

gece sadece bir metaforu
kafiyesiz adının yerine kullandığım
gece sadece bir anafordu
kirlerinin tepesinden sallandırdığım
yüzyıllarca dönendi durdu kirli gövdende
ve anladım ki; tek bir yarık
kalıyordu bembeyaz ancak
pembe kavruk kenarlarından
içeri değil dışarı kaçacağım

oradan geliyordum
aydınlığa açılan
kumpaslarla teyellenmiş
kadınlığından

5.11.2002

Serkan Işın

İLAN AÇAN AĞAÇLAR SOKAĞI

Haldun Akçakoca

güzel bir Ankara gününe ve O ağaca...

Üç beş cılız ağacın olduğu sokaklarda dahi, baharın geldiği hissediliyordu. Kentte tek renk değiştirebilen varlıklar olan ağaçlar, işveli sürgünler vererek baharın renklerini donanmaya başlamışlardı. Saçtıkları kokular, egzoz dumanlarına rağmen, ılık meltemlerin yardımı ile baş döndürücü olmayı başarıyorlardı.

Deoksidasyona uğrayan ağaçların olduğu sokakta ise durum biraz farklıydı. Kentin, araba girişinin yasaklanarak yayaalara ayrılmış olan bu sokağında ağaçlar, bırakın çiçek açmayı, sürgün dahi vermemişlerdi.

Ders vermek isteyen bir öğrenci veya köpeği ya da bir yakını kaybolmuş birisi için, gazetelere ilan vermenin pahalıya mal olduğu bilinen bir durum. Bu yüzden, günde binlerce insanın yürüyerek geçip gittiği bu sokaktaki ağaçlar, arayan, isteyen, soran, duyuran, ilan eden her kesimden kentli için çok uygun bir ilan panosu yerine geçiyordu. Bu sokaktaki ağaçlara her tür ilan asılıyordu: Son üçüncü aranyor; üniversite son sınıf fizik öğrencisinden garantili üniversiteye hazırlık dersleri ve altında telefon numaraları (kopartılıp alınması için kâğıdın alt tarafına dik olarak yan yana yazılarak araları kesilmiş ve telefon numarası kartviziti haline getirilmiş olarak); Küba'da direnişin otuzuncu yılı kutlama etkinlikleri; falanca sokakta bir oda bir salon bekâra verilir; akşam sekizden sonra çalışacak anketörler aranyor; alternatif rock grubunun konseri; doktordan satılık 1999 model kelepirc otomobil; sınırsız içkinin olduğu grunge müzik partisi; üç yaşındaki terrier cinsi kahverengi tüylü, uzun sarkık kulaklı, kırmızı deri tasmalı dünya tatlısı yavru aranyor; alt sokakta yeni açılan ve çok ucuz perma-saç kesim tarifeleri uygulayan bir kuaför; kahrolsun emperyalizm yaşasın devrim; yeni doğan tekirler yuva arıyor; ikinci el bilgisayarlarımız yerinden uygun fiyata alınır ve satılır... türünden kentte olup biten her şeye dair ilanlar. Bu ilanlar genelde, tel zımbaların alt destek ayakları yüz seksen derece açılıp, kâğıdı ağacın yumuşak yüzeyine, köşelerinden zımbalamak suretiyle tutturulmuş olurdu.

Bazen, ağaçtaki ilanı asmış olan firmaya rakip başka bir firmanın elemanının veya kendi ilanını asmak isteyen birisinin sökmesi sonucu; bazen, ağaçlara asılmış beyaz kâğıt parçalarından sırf hoşlanmadığı için, ne olduğuna bile bakmadan sınırlı bir zevk ifadesi ile yürüdüğü güzergâh boyunca onları teker teker kopartan birisinin

sayesinde; ya da akşam çöpçüleri veya sokakta dükkânı bulunan bir esnafın, dükkânın önündeki ağaçta asılı ilanının, kendi vitrinindeki 'günlük taze süt bulunur' ilanının okunmasını engeller düşüncesi ile kopartması gibi çeşitli nedenlerden dolayı ilanlar sürekli yenilenirdi.

Bazen de, zaman içinde yağmurdan yumuşayan kâğıt ilanlar kendilerini zımbaların tutsaklığından kurtarıp, kimi rüzgârla savrulurak özgürlüğünü ilan eder, kimi de düşerek ağacın hemen dibindeki çöplerin arasına karışırdı. Sokakta, belediyenin bildirimini doğrultusunda, çöpler akşam sekizden sonra mavi naylon poşetler içinde dışarı bırakılırdı. Çöpler genelde, 'sokağın ortasına koymaktansa bir kenara koyalım' gibi basit bir psikolojik refleksten dolayı ağaçların altına bırakılırdı.

Bu yıl baharda ne olduysa oldu. Akla en yakın geleni, olayı inceleyen bilim adamlarından bir grubunun açıklaması oldu. Onlara göre olay, ağaçların dibine konan çöplerin delik naylon poşetlerinden sızan organik çöp sularının, ağaçlara zımbalanan mürekkepli ilan kâğıtlarının ağacın yüzeyinde yarattığı etki ile birleşmesi ve (genelde ilanlar koptuktan sonra ağaçta onlarcasının kaldığı) tel zımbaların da katalizör etkisi görmesi sonucunda ortaya çıkan bir tür kimyasal ve de fiziksel reaksiyondan ibaretti. Deoksidasyon diye adlandırdıkları bu etki yüzünden bu sene, ağaçlar çiçek açacaklarına çeşitli konularda ilanlar açmaya başladılar.

Güneşin varlığını biraz daha uzun süre hissettirmeye başladığı baharın ilk günlerinde diğer sokaklar baharın renklerine boyanmışken, henüz kimse o sokaktaki ağaçların çiçek açmadığını fark etmemişti, ta ki bir sabah ağaçlar dallarının ucundan sarkan siyah beyaz tomurcuklar açana dek. Aradan birkaç gün geçince, ağaçlar dallarının ucunda pıtrak gibi açan siyah siyah harfler ve beyaz sayfalardan oluşan ilanlar açmaya başladılar. Bir hafta içinde ise olgunlaşıp yazıları büyüyen, kalınlaşıp dolgunlaşarak, ağacın türüne göre kimi kocaman bir A3, kimi ise yaklaşık bir A4 boyutlarında kalan ilanlar, gazetelerin seri ilanlar sayfasındakilerden daha çok sayıya ulaştılar. Artık kentte yaşayanlar, her sabah taze taze açan bu ilanları takip edebilmek için sabahın erken saatlerinden itibaren sokağa akın etmeye başladılar.

Eskisinden çok insanın uğramaya başladığı bir sokak haline gelen, ilan açan ağaçlar sokağındaki, kafe ve yiyecek içecek satan yerlerle, iki üç kitapçının sahipleri, her ne kadar çiçek yerine ilan açan ağaçların

oluşturduğu - alışık olmadıkları - bu siyah beyaz bahar görüntüsünü garipsemiş olsalar da, gece gündüz dolup taşmaya başlayan dükkânları sayesinde durumu benimsemekte hiç gecikmediler.

Sokakta ana caddeden girişte üçüncü apartmanın ikinci katında, her nasıl olduysa oturmaya devam eden emekli bir öğretmen ise, belediyenin fen işleri dairesine, koca koca ilan açan ağaçların zaten öğleden sonra azıcık görebildiği güneşi kapattıkları gerekçesi ile şikâyetle bulundu. Sokağın diğer tarafında ise, yeni açılmış olan bir simit fırını, gece geç saatlerde topladığı ilanları ertesi gün, hem fırını tutuşturmak hem de sattığı simitleri sarmak için kullanmaya başlaması ile, fazladan kâğıt masrafından kurtulduğu için durumdan memnun olanlardandı. Durumdan şikâyetçi olanların başında, insanların kopartıp okuduktan sonra yerlere atıverdiği ilanların oluşturdukları ilan istiflerini sürekli temizlemek zorunda kalan çöpçülerden sonra, sokağa akşam sekizden sonra arabalarını park edip ertesi gün arabalarını, gece çıkan ufak bir esinti sayesinde siyah beyaz bir örtü ile kaplanmış bulan araba sahipleri geliyordu.

Sokak sadece, artık gazete almak yerine ilanlara bakmaya gelen binlerce insanla dolup taşmıyordu. Onların dışında, olayı incelemek için kentteki bilim akademisinden ve çevre illerdeki üniversitelerden gelen onlarca bilim adamı ve asistanları ile olayın gelişimini takip etmekle görevli gazeteci ve televizyoncular (ilan açan ağaçlar sokağında sürekli ekip bulundurabilmek için çoğu gazete ve televizyon kanalı, Köşk, Başbakanlık ve Meclis'teki ekip sayılarını azaltmak durumunda kalmışlardı) sokağa neredeyse yerleşmişlerdi. Arka yüzleri boş olan ilanları defter yapıp kullanmak için toplayan üniversite öğrencileri, ilanlara bakmak için gelenlerle sürtüşmeler yaşıyorlarsa da, baharın iyi gitmesinin de etkisi ile koparılan bir ilanın yerine yenisinin çıkması oldukça kısa süre aldığı için herkese yetecek kadar ilan bulunuyordu. Bunların dışında, şehirdeki birkaç turistik ve tarihi sayılabilecek yeri ziyaret ettikten sonra, tur rehberleri tarafından, ilan açan ağaçları seyrederek sokağın açık hava kahvelerinde birer yorgunluk kahvesi içmek üzere getirilen turist grupları da, sokağın sürekli müdavimleri arasında yerlerini almışlardı. Sokakta en kalıcı olanlarsa, ağaçlar sayesinde doğan birçok iş imkânını değerlendirmek üzere burayı mesken tutan çeşit çeşit seyyar satıcıydı.

Ağaçlara tırmanarak, ilanlar arasında ilginç tropik meyveler arasındaymışçasına pozlar vererek fotoğraflar çektiren Japon turistlerden bazılarının ağaçtan inmeyi becerememesi, bazılarının ise kestirmeden inivermesi

gibi tatsız durumlar oluşmaya başlayınca, sokağın girişinde bekleyen canlı yayın araçlarının yanında iki ambulans ve bir itfaiye aracı da sürekli nöbet tutmaya başladı.

Bu arada kentte, gazetelerin ilan sayfalarına kimse ilan vermez, dolayısı ile de insanlar hemen hemen hiç gazete almaz olmuştu. Satışları düşen gazeteler ilk iş olarak ilan servislerinde çalışanları işten çıkarmayı uygun görünce, sokak, kendilerini ağaçlara zincirleyerek protesto eylemine başlayan işsiz ilan gazetecilerinin de yerlerini alması ile daha da ilginç bir hal aldı.

İşsiz kalan gazetecilere rağmen sokak pek çok işsive yepyeni ve yaratıcı iş imkânları açmıştı. Ağaçlarda asılı ilanlara erişmeyi ve ilan toplamayı kolaylaştırmak için 'gelberi' diye adlandırdıkları ve ucunda bir çengel bulunan sopalar satan adamlar, ağaçlara tırmanarak ilanları okumak isteyenler için sığa diye adlandırdıkları üç ayaklı seyyar merdivenler kiralayanlar, turistler için polaroid fotoğraf çekenler, 'Ağaçlı Sokak Hatırası' yazılı bir bez parçasını gerdikleri iki ağacın arasında hatıra fotoğrafı çekenler, ilanları sabah erken saatte gelip toplayarak, türlerine göre tasnif edip 'en taze ilanlar burda' diye bağırarak satanlar, ilanları çeşitli origami yöntemleri ile katlayarak veya üzerlerine çeşitli resimler yaparak satma çabası içinde olan sanatçılar, ahşap-metal çerçevelere koydukları ilanları anı eşyası olarak satanlar, meraklı turistlere rehberlik ve tercümanlık yapma gayreti içinde sürekli ortalıkta bağırarak dolanan öğrenciler, ilanları çoğaltmak için dolaşan seyyar fotokopiciler, ilanları koymak için renkli plastik dosyalar satanlar ve tabii ki bilimum yiyecek, içecek satan seyyar satıcıları ile sokak, kentin en faal ticaret sokağı haline geldi.

Buna mukabil, sokaktaki yaşam da bir o kadar zorlaştı. Seyyar satıcıların canhıraş çığlıkları, eylemci işsiz gazetecilerin sesleri kısılana kadar attıkları sloganlara, kafelerden yayılan her biri diğerinden daha yüksek volümlü müzik sesleri, ağaçlardan düşenleri toplayıp hastanelere taşıyan ambulans sirenlerine karışırken, sokak bir karnaval cümbüşünü andırıyordu.

Aynı günlerde sokakta bulunan apartmanlardaki daire kiralari ikiye katlandı. Bazı girişimciler, özellikle ikinci ve üçüncü katlardaki daireleri kiralayarak, sokakta bulunanların kolay erişemeyeceği ve tırmanamayacağı üst kısımlarda açan ilanları, dairelerin pencerelerinden kolayca toplayarak sattıkları ilan büroları açmaya başladılar.

Bir sabah ise sokağa gelenler, sokağın diğer sokakla kesiştiği ve bir heykelin yer aldığı girişinde, en yaşlı ve büyük ağaçlardan oluşan bir grup ağacın, kalın zincirlerle çevrelenmiş olduğunu gördüler. Ağaçların etrafında siyah gözlüklü adamlar bekliyordu. İki ağaç arasına kocaman harflerle, 'İmalattan halka, Topla Dağıt Müessesesi, her daim en taze ilanlarla hizmetinizdedir' yazılı bir tabela ve iki tane masa konulmuştu. Sokaktaki karmaşaya müdahale edebilmek için bölgedeki mevcut ekiplerini iki katına çıkardığı halde yine de her şeye yetişmekte zorlanan zabıta hemen bu olaya müdahale etti. Ancak Topla Dağıt Müessesesi'nin kurucusu olduğu anlaşılan iri kıyım, siyah gözlüklülerin en şişmanı olan adamın, kanunlarda ve zabıta yönetmeliklerinde yaptığı işin kanunlara aykırı olduğunu gösteren herhangi bir madde olmadığını, ayrıca yer için belediyeye hava parası yatırdığını ve satış karşılığında fiş de verdiğini iddia etmesi üzerine kafaları karışan zabıta ekipleri, amirlerini çağırdılar. Seyyar satıcılara karşı verdiği amansız mücadele ile ünlü zabıta amirinin gelmesi de olayı çözmeye yetmedi. Ancak uzun tartışmalardan sonra, ağaçların etrafına gerilen ve kamu malı olan heykeli de kapsayan zincirlerin kaldırılması konusunda uzlaşma sağlandı ve firma faaliyetlerine devam etti.

Bundan birkaç gün sonra bir sabah, sokağın emektar değnekçisi, sokaktaki apartmanlardan birisinin arka bahçesinde kaldığı müstemilattan çıkıp sokağın ana cadde ile kesiştiği taraftaki kulübesine doğru yürürken, başını kaldırıncaya gördüğü manzara karşısında donakaldı. Yan yana ikişer sıra halinde dizilmiş duran altı tane ağaç çırılçıplak ve dalsız kalmıştı. Halbuki gece boyunca hiç ses duymamıştı. Ağaçların ilan veren verimli dalları kesilmişti. Kısa sürede olay yerine gelen polis, ne ipucu oluşturabilecek herhangi bir delil bulabildi, ne de bir görgü tanığı. Olay yerinde incelemelerden bulunduktan sonra, gazetecilere demeç veren Vali ise, kentın bacasız sanayisi turizmin biricik gözdesi, işsiz ve fakir yurttaşların dertlerine yegâne çare olan ilan ağaçlarına kastedenlerin en kısa sürede bulunacağını, faillerinin yakalanarak adalete teslim edileceğini ve ağaçların talaşları ile ilanların harflerinin yerde kalmayacağını söyledi. O gün polis sokakta eylem yapan protestocu işsiz gazetecilere hiç göz açtırmadı.

İçinde kocaman renkli fotoğraflardan başka sadece ilanlar bulunan ve ülkenin en çok ilan alan gazetelerinden biri, ilan açan ağaçlar yüzünden ilan alamadığı için kısa süre önce batmıştı. Ağaçların budanmasını batan gazetenin işsiz kalan yayın yönetmeninin ve başyazarının üstüne atmaya kalkanlar olduysa da polis, evlerinde yaptığı aramalarda, bir

testere, ilan parçası ya da elbiselere bulaşmış biraz talaş dahi olsa, bu iddiaları ispatlayacak herhangi bir delile ulaşamadı.

İlan açan ağaçlar kamusal alanda olmalarına rağmen, sokaktaki apartman yöneticilerinden en hırslı üç tanesi bir araya gelerek, ağaçların kendi apartmanlarının sınırları içinde kaldıkları gerekçesiyle, ilanlar üzerinde ihtiyati tedbir kararı alınması istemiyle mahkemeye başvurular. Ancak mahkeme söz konusu ilanların, yayalaştırılmış, kamusal kullanıma açık bir sokakta açması nedeni ile, bir tür meyve sayılabilecek olan ilanların Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nün tasarrufunda olduğuna karar verdi. Bunun üzerine, merkezi hükümetten aradığı desteği bulamadığı için bir türlü bütçesini denkleştiremeyen belediyenin Park ve Bahçeler Müdürlüğü de, tıpkı parklardaki dut ağaçlarındaki dutların toplanması için yaptığı gibi, söz konusu ilanların toplanıp satılması için ihale açtı.

Şimdiye kadar halkın ücretsiz yararlanmakta olduğu ilanların özelleştirilerek firmalara kiralanması üzerine, başta Tüketici Haklarını Koruma Derneği olmak üzere çeşitli sivil toplum kuruluşları ihaleleri protesto etmek için sokakta eylemlere başladılar. İşsiz kalan gazetecilerin de katılımı ile büyüyen eylemlerde, 'İlanlar halkındır, halkın kalacak', 'Kahrolsun emperyalizm', 'İlanları kimseye peşkeş çekirtmeyiz', 'İlanlar bizimdir', 'Doğanın nimeti ücretsiz olmalıdır', 'Tüysüz yetimin hakkını yedirmeyiz' türünde sloganlar atıldı. Tüketici Haklarını Koruma Derneği'nin, tüketiciyi bilinçlendirme savaşımının doğal bir bileşeni olarak gördüğü ilan kullanıcılarının hakları da, sokakta kurulan danışma masalarında halka anlatılmaya başlandı.

Tabii mahkeme kararını, daha önce mahkeme kararı ile trafiğe kapatılmış olan köprülü kavşaklarda olduğu gibi tavizsiz ve eksiksiz uygulayan polis teşkilatı, sokakta tedbirler almakta gecikmedi. İhaleyi kazanan firmaların da güvenlik talebi üzerine, bir gece içerisinde, belediye ekipleri tarafından sokağın giriş çıkışlarına, kimsenin tırmanmaya cesaret dahi edemeyeceği yükseklikte duvarlar örüldü. Duvarların tam ortasında bırakılan kapı boşluklarına ise güvenlik turnikeleri konuldu. Ertesi gün sokaktaki ilanlara bakmaya gelenler, protestocu işsiz gazetecilerle sivil toplum kuruluşları temsilcileri, sokakta çalışan seyyar satıcılar, tercümanlar, öğrenciler ve sanatçılarla dükkân sahipleri koskoca bir duvarla burun buruna geldiler. Tabii ilan bakmaya gelenlerle dükkân sahipleri dışındaki grupların hiçbiri sokağa sokulmadı.

Duvarlar yüzünden neredeyse yatay bir kuyu halini alan sokak, ilanların ücret karşılığında satılır hale gelmesi ve sokağa giriş çıkışların zorlaşması yüzünden, eski canlılığını önemli derecede yitirdi. Bir süre sonra satışların istedikleri düzeyde gerçekleşmediği bahanesi ile firmalar, duvarların girişlerine birer de bilet gişesi koyarak sokağa girişi ücretli hale getirdiler.

Sokağa giriş çıkışların ücretli hale gelmesi, beklenin aksine satışları daha da düşürdüğü gibi protestocu grupların da genişlemesine yol açtı. İçeri giremedikleri için duvarların önünde protestolarına devam eden gruplar, hem diğer sokaklardaki yaya ve araç trafiğini engeller hale geldiler, hem de sokağa giriş çıkışı güçleştirmeye başladılar. Çeşitli sivil toplum kuruluşları yaptıkları ortak basın açıklamasında, örülen duvarı Berlin Duvarı'na benzeterek, duvarın sadece sokağı kapatmak için değil ama düşünce özgürlüğüne de set çekmek üzere örüldüğünü söylediler ve duvarın, kentli haklarını engellediği gerekçesi ile yıkılması için dava açıldı. Bunlardan başka Yeşili Koruma Derneği de, duvarın ağaçların ihtiyacı olan güneşi engelleyerek yeşile (?) zarar verdiği gerekçesi ile ayrı bir dava açtı.

İlanlara bakan insan sayısındaki ciddi azalma, etkisini kentteki ekonomik ve sosyal hayatta da gösterdi. İkinci el araba ve çeşitli kullanılmış eşyaların satışları bir anda düşerken, kimse düzenlediği etkinliği, partiyi ya da açtığı dükkânı duyuramadığı için kentin diğer sokaklarındaki hayat da bir anda canlılığını yitirdi. Borsa hızla düşerken, işadamları dernekleri, merkezi hükümetin duruma müdahale etmesi yolunda çağrılar yapmaya başladılar. Televizyonlarda ve gazetelerde ekonomi yorumcuları, ilan sokağındaki durgunluğun ülkenin ekonomisini nasıl etkileyeceği üzerine bahislere giriştiler. Birçoğu, yaşanan krizin ancak diğer ülkelerden borç para isteyerek aşılabileceği üzerinde hemfikir idi.

Park etmiş arabaları, ilan asılı ağaçları ve kafeleri ile kendi halinde bir yaya sokağı iken, bir anda tüm bahar boyunca sürececek bir tantananın odağı haline gelerek, ülkenin gündemine oturmuş olan zavallı sokak, kendini diğer sokak ve caddelerden ayıran duvarlar yüzünden tam olarak yalnızlığa gömülmüştü.

Tüm bu gürültü patırtı içinde ise mevsim ilerlemeyi sürdürmüştü, yaz iyiden iyiye kendini hissettirir olmuştu. Mevsimler ilerledikçe güneş ışınlarının daha da dikleşerek yakıcı hale geleceğini ve ağaçların meyve verme zamanının da böylece sona ereceğini unutmuş bulunan kent, bir sabah, ağaçların tüm ilanlarını dökmüş ve yaprakları ile kalakalmış çıplak görüntüsü ile sarsıldı.

İlan vermeyi bırakan ağaçlar, bunu hesaplayamamış olan şirketlerden bir kısmının iflasına yol açtı. Daha büyük olan gruplarsa, yaptıkları fizibilite çalışmalarına dayanarak, baharı beklemenin ve bir yıllık işletme masrafının yeterince kârlı olmadığını açıklayarak ağaçlardan ilan toplama ve satışı işinden çekildiler, turnike ve gişelerini alıp sokağı terk ettiler.

Duvarları ile baş başa kalan sokak artık eski olağan yaşantısına kavuşmuş, dolayısı ile diğer sokaklar canlanmaya ve borsa da yükselme sinyalleri vermeye başlamıştı.

Sokak artık diğerleri gibi insanların gelip geçtiği, ağaçların gölgesinde açık hava kahvelerinde oturduğu, ağaçlara çeşitli ilanlar astığı kendi halinde bir yaya sokağı olmuştu.

Hem ilan ihalesi işinden oldukça kârlı çıkmış olan belediye de, sokağın girişlerini kapatan duvarların yıkılarak yerine havuzlarla bir de 'ilan heykeli' yapılacağını açıklamıştı. ♠

16 Mart 2003

[isimsiz]

Parmak uçlarımın yetkinsizliğine gülüyorlarmış
 Gülsünler
 Onlar nereden bilecek
 Bendeki ölü denizi
 Bir fırtına kopsa, kasırgalara kapılsa her bir
 yanım
 Sonra kulak kesilip dinlesinler
 Meltemlerin çaldığı ıslıkları yakamozlara,
 Parmak uçlarımda yarattığım

Tuğba İrat

BAHARA İLETİ

Nasıl istersen
 Önce saçlarımı dağıt
 Bak nasıl huylandı rüzgâr
 Kızıl gölgelerin ucunda
 Sen dalgalı Bahar
 Tut onu bütün hışmınla
 Sonra içerilere sokul
 Tel tel durul düş yağmuru
 İkiz tepeleri yalayarak
 Damla damla sal kestane ağacına
 Alevden gölgeleri
 O esrik rüzgârdan deli
 Dağılmış perçemler bir ışık seli
 Ve coşkun bir ırmak yağmura karışan

Ayten Suvak

BUNU YAŞAMAK

Mehmet Koz

Dudağında, ısırıldığı sigarası, kalem elinde, bir şeyler yazıyor masada. Gece kim bilir saat kaç. Gece mi, sabah mı? Kısık gözleri kâğıtta, evde yapayalnız, yazı yazmakta, zor durumda. Bu haliyle bile hiç kuvvetli görünmüyor. Öyle ya; tek başına yaşayan, fosur fosur sigara içen, etrafını değil önündeki kâğıdı düşünen biri olmak, hem de gecenin bir yarısı olmak, güçlü bir insanı simgeler çoğunluk. Ama bu öyle değil. Sigarada uzayan kül boynunu bükükçe, kendi direnci de büküyor boynunu. Eridikçe sigara, gücü de eriyor sanki. Ne yazdığı belli değil.

Ne yazdığı belli değil. Şiirse şiir yazdığını bilerek yazardı. Öykü, romansa ne olduğunu bilerek yazardı hep. Şimdi ne yazdığını bilmiyor. O yazdıkça masa altında ayaklarında dolanan kediye aşınaydı hep. Ya da hiç hissetmezdi. Şimdi ürktü birden kedi bileklerine sürtünürken, çekti hızla ayaklarını, masanın altına baktı. Kedi daha da ürkererek kaçtı bir uca. Küller düştü yere, bir başka sigara yaktı sonra. Eh be adam! Arkasına yaslandı nihayet! Bıraktı kalemi, ellerini ensesinde birleştirdi. Bakalım neler yazmış? Okunmuyor ki! İlhan Berk gibi okunaksız yazıyor. “Özlemler daha masumdur arzuların” gibi bir şey yazmış. “Biri yalnızlığım, diğeri yalnızlığımdan çıkmak” demiş son cümlesinde. Eğildi tekrar kâğıda. Ama kalemi eline almadı. Başparmaklarıyla gözlerini ovdu ve yüzünü kolları içine, masaya gömdü. Uyuyacak belki...

Sabah işte. Kaldırdı saatler sonra kafasını. Oda aydınlık içinde. O, bunalımlı biri değil ki kapasın sımsıkı perdeleri. Gece gündüz hep açık. Mavi perde de, tül de hep açık. Sadece gücü, direnci azalmıştı o kadar. Dün gece neyse o. İyice uyuduğu belli ki hiç ağır hareket etmedi. Kalktı hemen, dolandı ev içinde. Televizyonu açtı, mutfağa gitti bir şeyler hazırlamak için. Dolap sesi, ayak sesi, demlenen çay sesi, bardak-kaşık sesi, televizyonun sesi... Ne çok ses oldu bir yerden sonra, karıştı hepsi birbirine. Kedi bir uçta yayılı, şaşkın onu izledi. Fakat neden dünden eser yok?! Sandalyede, masaya eğili uyuyan bir adam nasıl uykusunu böylesi almış kalkar? Hem belki niye ağrımıyor bunun? Yazdıklarına neden bakmadı hiç? Öyle canlı kalktı ki yüzünü yıkamak çok sonra aklına geldi. Islak yüzüne aynada bir süre baktı. Sakallarını sıvazladı. Yine uzun uzun baktı kendine. Yüzünden anlaşılıyordu düşündükleri, ruh hali. Ne yıpranmış, ne de güleç bakıyordu.

Mutfağa döndü. Çayını koydu, sonra da bardağını, yiyeceklerini bir tepsiye koyup odaya geçti. Tepsi masada sallanınca altındaki kâğıtları aldı. Nihayet dün gece yazdığı kâğıtları eline alabildi. En son yazdığı kâğıda bir baktı. Onu duvara iğneledi. Tekrar baktı ve gülümsedi. Masaya, kahvaltıya oturdu sonra. Ona bu gülümsetmeyi sağlayan neydi? Bakalım mı şu kâğıda? Gerçi biliyoruz ya son yazdığını. Arzular, özlemlerden, yalnızlıklardan falan bahsediyordu o çirkin yazısıyla.

Fakat o ne ki öyle?! Büyük harflerle yazılmış bir son cümle. Buydu demek onu gülümseten. Hatta gün ışığında uyanır uyanmaz böylesi capcanlı olmasına neden olan. Fakat ne zaman yazdı bunu?

“EN BÜYÜK ARZUM, ÖZLEMİM, BUNU YAŞAMAK.” ■

boyalı mendil

—gece, içimize doğru uzanan kaldırım gibiydi. ve gece,
alnımızda yeşeren rüzgârlı bıçak yarasıydı—

kimin yazgısıydı bizi kollarında büyüten
ve büyüdükçe yok eden
fikirler inançlar çingiraklı yılan gibi
yollarımıza döşendikçe
ölümdür sanki hediyesi yaşamın
ve yarınlarımız için
bir mayın gibi patlar ensemizde

hesaplar kitaplar içinde
yönsüz yollar aradık
ateşlik sular içinde
suyduk ateşler içinde
o kadar çoktuk o kadar kalabalıktık
ki
kalabalıklar içinde kendimizi unuttuk

şimdi hangi elbise uyar bize

hangi elbisenin kaçınıcı sahibisiniz
ceplerimizde kirli yalanlar
düşlerimiz ezber dolu
yırtık seslerimizle
boyalı mendil gibi sallandık durduk

acımam size değil
gün dururken güneş dururken
gecenin karanlığında eskicilerle avunduk

'kaçınıcı bizdir bu, biz bu muyduk'

M. Tahir Sakman

“TABANIMDAKİ ÇAMUR”

“Çok özledim onu.” Yıllardır şiirleriyle tanıdığımız Aziz Kemal Hızıroğlu'nun ilk roman denemesi Tabanımdaki Çamur'un girişi böyle... Ölen kardeşi Aziz Çolak'ın anısına yazılmış; arka kapakta yazarın “yazmasaydım çıldırırdım” dediği bu naif roman denemesi, sevda örgülü.

Romanın başkahramanı Kerim, aylardır görmediği Bahriye'yi görmek ister. Ne var ki Bahriye eski işinden ayrılmış ve kimseye tam adres bırakmamıştır. Kerim'in onu bulmak için harcadığı çabalar sırasında kendi içindeki gel-gitleri, çatışmaları, kırgınlıkları günlüğü aracılığıyla yakalamaya başlarız. Kerim bir yandan Bahriye'yi çok özlerken, öte yandan onun donukluğuna, duyarsızlığına öfkelenir. Aslında öfkesi, Bahriye'nin, isteklerine yanıt veremeyişi ve onda doyum sağlayamamasıdır. Bahriye'ye tavrı hegemonyacıdır. (Bunu ilerki sayfalarda kendisi de itiraf edecektir.) Bahriye'nin paylaşmasını beklerken, kendisi onun gerçeklerine eğilmez. Yalnızca onu suçlar. Âdeta, koparıldığı anneye yücelttiği kadın arasında bilinçaltında köprü kurmak ister ama istediği sonuca ulaşamayınca iç dünyasında huysuzlaşır, onu aynı anda suçlar ve yüceltir. Gerçeklerden kaçır. Bahriye'yi doğrudan doğruya aramak yerine, önce birlikte gittikleri yerleri dolaşır. Bu kararsızlığı da kendi kendine kızmasına neden olur.

Öfkesiyle, günlüğündeki söylemiyle Kerim'in oldukça duyarlı olduğunu görürüz. Ama erkek yanı onu sürekli kendini denetlemeye iter, yer yer kendisiyle “dalga geçer”. Bu, kendisini aşırı sevmesini dizginlemek için kullandığı özdenetim yönteminin bir parçasıdır. (Gerçekten, Bahriye de günlüğünde buna değinir.) Ne var ki bu özdenetim ve duyarlılık, onun içindeki kaosu daha da artırır. Düşündeki karanlık, kirli oda ve kendisini öldürmeye gelenlerin arasında Bahriye'nin bulunması onun ruh halini çok güzel simgeler. Yaşadıkları, iç dünyasına birtakım korkuları da beraberinde getirir: Kerim karanlıktan korkar, yalnızlıktan korkar, yatağında cenin gibi kıvrılarak uyur (anne karnına geri dönüş isteği). Tabii ki bütün bunlar Kerim'in asosyal bir insan olduğu anlamına gelmez; tam tersine. Kerim devrimcidir; bakkal aracılığıyla “silahlı adamların” peşinde olduğunu öğrenir ve bir gün öldürüleceğini bilir gibidir. Mücadelesinden kaçmaz, çocuklara, fabrikadaki çaycı teyzeye kadar herkese karşı insancıldır, paylaşıcıdır ama Bahriye'den kaçmayı, ondan ayrılmayı düşünür. Bu düşüncesinde biraz da, onunla bir geleceği olmaması umutsuzluğu vardır.

İkinci gün, Bahriye'nin tuttuğu günlükten aktarılır. Burada karşımıza ilginç bir durum çıkmakta. İlk satırlarda onun Bahriye'nin günlüğü olduğunu anlamıyor,

izleyen satırlarda farkına varıyoruz. Farklı günlükler olduğunu vurgulayan bir işaret (değişik yazı karakterleri, aynı tarih vb.) olmaması, sayfalar ilerledikçe günlüklerin dönüşümlü aktarılması, biri Kerim'in (erkek), öteki Bahriye'ninki (kadın) olmasına karşılık, ikisi arasında dolaylı bir iç içeliği vurgular gibi.

Kerim'in ölesiye sevdiği Boşnak kızı, ağabeyi Samim'in devrimciliğiyle var olan, sıradan bir ailede yaşayan Bahriye'nin günlüğünde kendi hesabına, çapınca ayakta kalma çabalarını görüyoruz. Bu arada Bahriye'nin günlüğünün de Kerim'in

kaleminden çıkmışçasına aynı biçimde olduğu gözümüze çarpıyor. Hatta kadın günlüğü olmasına karşın, yer yer Kerim'inkinden daha katı ve kuru; bunun Bahriye'nin kişiliğiyle ilgili olduğunu da pek sanmıyoruz, çünkü yeri geldiğinde kadınsı duyarlılığını da sergilediği sözcükler var. Bu biçim özgünlüğü akla, ister istemez, Bahriye'nin günlüğünün çift işlevli olduğunu getiriyor. Bir yanda Bahriye'nin kendi kişiliği, dışı vurmadığı duyguları, iç dünyası sergileniyor. Duyduğu yalnızlıksa, Kerim'in annesinin yalnızlığıyla karşılaştırılarak, anneye özdeşlik kuruluyor. Öte yanda -özellikle Kerim'e olan olumsuz duygularını dile getirirken- Kerim'de, Kerim'in kendi içinde hoşlanmadığı yanlarını Bahriye'nin ağzından dolaylı yoldan sergiliyor. Hatta biraz daha cesur yorum yapacak olursak, Kerim'in kendisinde nefret ettiği, yok edemediği yanları Bahriye'ye yok ettirmeye çalıştığı izlenimine kapılabiliriz.

Ağlayan Bahriye'nin, başka bir pasajda, sonunda Kerim'i de ağlatması, Kerim'in bir düş görmesi ve kendi düşünde gördüğü eve benzer huzursuz edici bir evin Bahriye'nin düşünde de yer alması, buluşmaya gitmeyerek kendisini duygusal açıdan öldürtmesiyle, Kerim'in kendisiyle ilgili dile getiremediklerini Bahriye'nin günlüğüne serpiştirdiğini ya da başka bir anlatımla Bahriye'nin bir bölümünün kendisinden kaçmak istediği yanlarıyla Kerim olduğunu düşünüyoruz.

Bütün bu duygu yoğunluğu ve gel-gitler arasında yazar bu iki kahramanı olumsuzluklarıyla havada asılı bırakmıyor, alternatif olarak -aradığı karakterler- Oktay'ı ve Ümrani' ortaya koyuyor; böylelikle okurun çözümsüzlük sentezine varmasını engelliyor. Yaşama, dostluğa, paylaşmaya dair düşüncelerini de şiir dolu bir felsefeyle serpiştiriyor. Sonuç olarak “her zaman umut var” iyimserliğini de satır aralarına yerleştiriyor. ♦

Tabanımdaki Çamur, Aziz Kemal Hızıroğlu, Tümzamanlar Yayıncılık, Kasım 2001, 200 sayfa

Tonio Kröger ve Sanatçının Konumu

Zafer Yalçınpınar

çevresiyle olan ilişkilerinde iplerin nasıl gerildiğini, yalnızlığın, ayrıklığın, çatlaklarla dolu sanatçı ruhunun bir insanı nasıl soluksuz bırakabileceğini anlatmak istemiştir.

Kitabın birinci ve ikinci bölümlerinde Tonio Kröger'in çocukluğundan sahneler bulunmaktadır. İlk bölümde Tonio'nun en yakın arkadaşı Hans Hansen ile olan bağlantısı anlatılmıştır. "Diğer" çocuklar dans ve binicilik dersleri alıp bu konular üzerine yoğunlaşırken, Tonio Kröger, romanlar okuyor, roman karakterlerini ve onların davranışlarını düşünüyordur. Ayrıca bir şiir defteri tutmaktadır. Hans Hansen de "diğer" çocukların uğraşlarıyla ilgilenmektedir; ancak Hans, Tonio Kröger'deki bir üstünlüğün, "zor şeyleri dile getirmedeki becerisinin" farkındadır ve Tonio'ya saygı duymaktadır. Tonio, diğer çocukların sıradan ve popüler uğraşlarına olan uzaklığının bilincine varmaya, bu farklılıklar üzerinde düşünmeye başlamıştır. Ve tabii ki ilk acılar gelmiştir; Tonio Kröger kendini sorgulamaktadır:

"(...) Başiboş, dikbaşlı, başkalarının kafa yormadığı şeylere kafa yoruyor olmam yeter de artar bile. Bunları öpücükler ve müzikle geçiştirecek yerde beni azarlayıp cezalandırmaları yerinde bir davranış. (...) Neden ben böyle farklı, herkese ters düşen biriyim, öğretmenlerimle neden anlaşmazlık içinde ve öbür oğlanlara yabancıyım?"¹

Eserin ikinci bölümü Tonio Kröger'in İngeborg Holm adlı güzel kıza karşı hissettiği yoğun duyguların anlatımı ile başlar. Tonio aşkın diğer "uzaklıklar"dan çok daha keskin bir sızıya sebep olduğunu fark etmiştir. Bu bölümde yer alan "dans dersi" sahnesinde, Tonio'nun yaptığı yanlışlar ve beceriksizlikler karşısında diğer çocuklar ile İnge'nin kahkahalarla gülmesi, dans öğretmenin kendisiyle dalga geçmesi Tonio'yu geri dönüşü olmayan pasif öfkelerle yöneltmiş ve içinde bulunduğu çevreye yabancılaşması, o çevreyi yadırgaması daha keskin bir noktaya gelmiştir. Tonio, tüm bu acı verici olaylara karşılık olarak edebiyata tutunmaya çalışmıştır:

1929 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'ne layık görülen Alman yazar Thomas Mann, 1903 yılında yazdığı "Tonio Kröger" adlı "Novella"sında sanatçının yaşadığı çevredeki konumunu ve toplumdaki yerini sorgulamaktadır. Yazar, eserin genelinde bu sorgulamayı ya da hesaplaşmayı sürdürürken, sanatla uğraşan insanın temel özelliklerini, bunalımlarını, çelişkilerini, kendi yapısı hakkındaki arayışlarını ve bu arayışlar sonucunda elde ettiği bulguları içtenlikli bir dille okura sunmuştur.

Thomas Mann, insanın sanata olan eğiliminin, olaylar ile diğer insanlar karşısındaki konumunun bir varoluş sorunu olduğunu düşünmektedir. Sanatçı, doğumundan itibaren diğer insanlardan farklı duygulanımları yaşamak üzere var olmuştur; eğer sanatçılar için bir "oluşum süreci" söz konusuysa, bu da varoluşunda gizlenen acı verici ayrıcalıkları fark etmesinin sürecidir. Thomas Mann, eserinde Tonio Kröger'in çocukluğundan ve olgunluk döneminden bazı sahneleri işlerken bahsettiğim farkına varma ya da sorgulama sürecini vurgulamış, Tonio Kröger'in diğer insanlarla ve içinde bulunduğu burjuva

“Zaman gelecek, gülenlerin gülmesi son bulacaktır! Şiiri yayımlanamadan kapanmış da olsa kısa süre önce bir dergi, şiirlerinden birini kabul etmemiş miydi? Ön kazanacağı, yazdığı her şeyin basılacağı gün gelecek, bunun İnge Holm’u etkileyip etkilemeyeceği o zaman görülecekti... Hayır, hayır – hiçbir etkisi olmayacaktı!”ⁱⁱ

Kitabın üçüncü bölümünde Tonio Kröger’in olgunluk çağına geçiş dönemi özetlenmiştir. Yetişkinliğinde “gerçek” bir sanatçı olmuş, sanat dünyasının ve çevrelerinin dolambaçlı yollarına girmiştir. Ne yazık ki, bu çevrede karşılaştığı tavırlar ve geçerli olan “sanatçı tanımları” Tonio Kröger’in beklentilerine uygun değildir. Tonio, gerçeklerin ve sıradanlığın karşısına bir yaratıcı olarak dikilmenin, yani sanatın, büyük acılara doymakla doğru orantılı olduğunu, kimliğinin kendi yaratılarının altında ezildiğini ve yok olmaya başladığını fark etmiştir:

“Yaşamak için çalışan biri gibi değil, tam tersine yaşayan bir insan olarak kendine hiçbir değer tanımayan, yalnızca yaratıcı olarak dikkati çekmek isteyen, bu yüzden de arta kalan zamanlarında solgun ve gösterişsiz bir şey, oynayacak rolü olmadığında hiçleşen, makyajını silmiş bir oyuncu gibi ortalıkta gezinen biri olarak yaşıyordu. Suskun, dışarıya kapalı, göze görünmez biri olarak, yeteneklerini sadece bir süs gibi taşıyanlara sonsuz bir küçümsemeyle bakarak, çalışıyordu. Bu küçük insanlar (...) her şeyden önce mutlu, sevimli birer sanatçı tavrıyla yaşamaya önem veriyorlar, iyi eserlerin ancak korkunç bir hayatın baskısı altında ortaya çıktığını, (...) tam anlamıyla bir yaratıcı olabilmek için ölmüş olmak gerektiğini bilmiyorlardı.”ⁱⁱⁱ

Dördüncü bölüm, eserde işlenen konunun “ağırlık noktası”dır. Thomas Mann “gerçek” sanatçının, sanat üzerine yaptığı sorgulamaların en ilginç olanlarını, dipsiz çelişkilerini okura sunmuştur. Bu bölümde Tonio Kröger, Lisaweta İwanowna adlı ressam arkadaşına yaptığı ziyarette edebiyatla ve sanatla olan hesaplaşmasını, içebakışlarının özünde bulunan çıkarımları ve sanatın sanılanın aksine zevk verici bir şey olmadığını dile getirmektedir. Ayrıca, Thomas Mann, bir edebiyatçının sözcüklerin anlamları ve yapısıyla olan uğraşısının ne kadar tehlikeli olduğunu ve bu durumun yol açtığı belirsizlik sorununu eserinin bu bölümünde özellikle vurgulamıştır:

‘Gelmemeliydim.’ dedi.

‘Neden gelmemeliydiniz, Tonio Kröger?’

‘İşimden kalkıyorum Lisaweta, bir de bakıyorum kafamın içi şu tuvalin üstü gibi. Bir iskelet; soluk, çizile bozula kirlenmiş bir taslak, bir de birkaç renk lekesi, evet – sonra buraya geliyorum, aynı şeyi görüyorum. Çelişkiyi de karşıtlığı da burada yeniden buluyorum’— dedi, havayı kokladı — ‘Ede bana acılar çektiren şeyin aynısı...’^{iv}

(...)

“Meslek” deyip durmayınız Lisaweta İwanowna! Edebiyat kesinlikle bir meslek değil, bir lanettir — bilmiş olarsınız, İlk olarak ne zaman kendini gösterir bu lanet? Erken, korkunç derecede erken. Daba Tanrı’yla, dünyayla esenlik ve uyum içinde yaşamanız gereken bir zamanda. Mimlenmiş olduğunuzu, ötekilerle, sıradan, akıllı başında insanlarla bilinmez bir karşıtlık içinde bulunduğunuzu hissetmeye başlıyorsunuz, sizi onlardan ayıran sırtkanlık, inançsızlık, zıtlık, bilinç, duygu uçurumu güğde daha çok derinleşiyor, yalnız kalıyorsunuz ve o andan başlayarak iletişim kalmıyor artık!”^v

Lisaweta konuşmanın sonunda Tonio’nun sıkıntılarının sebebinin toplumsal konumundaki belirsizlikler olduğunu belirtir ve Tonio’yu “Yolunu şaşırılmış bir burjuva” olarak tanımlar. Bu söylem Tonio’nun toplumsal konumunu tekrardan sorgulamasına ve doğduğu topraklara doğru bir

yolculuk yapmasına sebep olacaktır. Sanatçının kendi geçmişine yönelmesi kimlik arayışının sonucudur. Eserin altıncı bölümü Tonio'nun yaşadığı kimlik çatışmasını sembolize etmektedir. Bu bölümde Tonio'nun doğduğu topraklarda yaşadığı olaylar, eski evinin değişimi ve otele gelişen tartışmalar Tonio'nun ya da sanatçının kimlik bunalımını sergilemekte ve eserin kurgusuna büyük ölçüde destek olmaktadır.

Eserin final sahnesi oldukça etkileyicidir. Bu sahnede Thomas Mann, sanatçının her türlü çevrenin ve topluluğun "dışında" var olduğunu, sanat insanının olayları veya gelişmeleri büyük bir kayıtsızlık içinde izlediğini okura iletmiştir. Hans Hansen ve Ingeborg Holm evlenmişlerdir ve Tonio Kröger bu çiftin katıldığı baloyu, "dışarı"dan, bir pencereden izlemektedir. Bu noktada, Thomas Mann, Tonio Kröger'in tüm olayların -hatta yaşamın- "dışında" kalmasını; sanatçının sıradan yaşamdaki edilginliğini, uyum göstermekteki zorluğunu ve bir yaratıcı olarak katlanmak zorunda olduğu sancuları ortaya koymak için kullanmıştır. Sanat insanının benliğinde oluşan "iç-hesaplaşma" Tonio'nun ağzından şu şekilde ifade edilmektedir:

"Sen Hans Hansen, bana bahçe kapısının orada verdiği sözünü tutup Don Carlos'u okudun mu? Okuma sakın! Artık senden bunu istemiyorum... Yalnız olduğu için ağlayan kraldan sana ne? Işıklı gözlerini dizeler dolusu melankoliye dikerek karartma, düşlerle uyuşturma... Senin gibi olsam! Yeni baştan başlamak, senin gibi namuslu, şen ve basit, başı dik, düzenli, Tanrı'yla ve dünyayla barış içinde bir yetişkin olmak, (...) bilmenin ve yaratma acısının lanetinden sıyrılarak yaşamak, huzur verici bir sıradanlık içinde sevmek ve Tanrı'ya şükretmek!.." vi

Bilindiği gibi, bütün "gerçek" sanatçıların iç dünyasında göz ardı edilemeyecek kadar sıkıntı veren "hesaplaşmalar" bulunmaktadır. Topluma veya kendi çevresine olan yabancılığı, doğuşundan itibaren üzerine yapışan yalıtılmış farklılıklar ve çelişkilerin etrafında dönen davranışları bir sanatçının genel geçer yaşama olan uzaklığının en önemli sebepleri sayılabilir. Bu yazıyı, Tonio Kröger'in son bölümde yer alan sözleriyle sonuçlandırmanın yerinde olacağını düşünüyorum:

"İki dünya arasındayım, her ikisinde de rahat edemiyorum, bu yüzden işim zor. Siz sanatçılar benim bir burjuva olduğumu söylüyorsunuz, burjuvalarsa beni tutuklamaya kalkıştılar... Hangisi beni daha çok incitti bilemiyorum." vii ■

26 Nisan 2003

i Thomas Mann, Tonio Kröger, Çev: Fatih Özgüven, Birikim Yayınları, 1983, s.16

ii A.g.e., s. 28

iii A.g.e., s. 32

iv A.g.e., s. 34

v A.g.e., s. 38

vi A.g.e., s. 70

vii A.g.e., s. 75

Desenler Esat Tekand.

Yiten Adam

Adı çıkmış çocuğun, ağlıyor cümbüş!
Bir orada haylaz,
bir burada mahpus.
Yoksa kahrımıza müebbet mi yedi yine?
Sen söyle kadın:
memesinden şefkat çağlayan ak.

Babaların kırdığı dala biniyor bak!
Avuçlarından yakalandı şehri,
şimdi yürüyor, yollar açık.
Sağdan gidenler sağa sapsın,
soldakiler utangaçtır, tanıdık.

Aklımdasın, söyleme yüzünü.
Önce soluğunu sıyrır, yırtılır.
Kollarımda kaldın çocuk.
Seni ona vereyim.
Ne iyi yaptın da erken geberdin,
küslük bırakmadan ardında
çocukluk!

Baran Esmer

İNVECE

Güvensiz yanlar var bana seslenişinde
Beni başka isimlerle doldurur sesin
Çoğalmama azalır gibi sevinişin
Gelmez olur seviştikçe yüreğime

Kuytularımda doladığım zincirlerle
Bir sevmek; senden, Sensizlik kadar büyük
Kendini yer gibi bir kurt açlıktan
Biliyorum ki bıçaklanacağım sana durduğum yerde

Günleri karartmam
Sen ağlayasın diyedir.
Kadarlığında giderir her hüznü kendini
Kalmak, burdan seslenebilir şimdi Aşk'a
Martı çığır-kanlığında Sen'ler
artık başka suskun sevilir

Bende her acının mutlu bir nedeni vardır oysa
Gelir-geçer insanlar,
sevişmeler, hikâyeler...
Gün'e her doğuşunda 'Gün' diyesin diye
Gün gözyaşlarını başka uykularda geceye siler

Oylun Pirolli

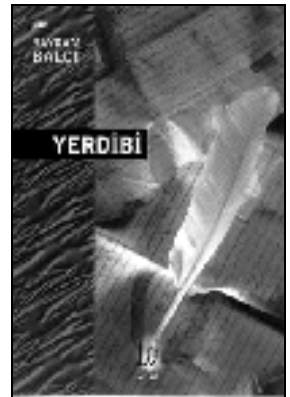

**Gülüşlerinin
Sonbaharında Ağladım**
Ulaş Nikbay

9.Dünya Kitap Şiir Ödülü
Dünya Yayıncılık

Yerlere ve Göklere Dair
Osman Serhat Erkekli
C Yayınları

Yerdibi
Bayram Balcı
Virtüel Yayınları

BAHAR ŞARKILARI

1. Âşık Kadının Bahar Şarkısı

Şiir yazmak için iyi bir gün
sigara nazıkçe duman salıyor
ben ısınmış bir taş gibi
halimden memnun
kök salıyorum bulunduğum yere

Dışarıdan gelen çocuk sesleri
bakkalda takılan yeniyetme delikanlıların
taze gülüşlerine karışırken
sevgilim uyuyor
duruyor tepede güneş

Sıcak bir bahar bu gelen, renginden belli
belli kuşların kanadına konan ışıktan
balonlardan, uçurtmalardan
kızların kısalan eteklerinden belli
erkeklerin çapkın bakışlarından

Ne iyi ettin de geldin canım bahar
gözlerimiz donmuştu, kalbimiz felçli
sevgimiz bile üşümüştü kışın amansız
soğuşundan

Hadi gel kon uykumuza, bekleyişimizin üstüne
balkonlarımıza, çamaşırlarımızın üstüne
evsizlerin umuduna kon, güvercinlerin
yuvalarına

Aç çocukların ekmeğine akıt yumuşaklığını
sertliğini sevgilime ve bu şiire sakla.

2. Kahveci Çırağının Bahar Şarkısı

Hayranım tavrına, edasına, hallerine
Şu bizim bıçkın mahalleye bile
Saygısızca giriyor bu kostak bahar
Şu cakasına bakın hele
Bakın şu kendinden emin yürüyüşüne
Belli, pasaport göstermeye niyeti yok kimselere

Hoş izin isteseydi bile
“Ne demek” derdik,
“Lafı mı olur” derdik,
Kalkar, hürmet gösterirdik bu güzel abimize

Yeri hazırdır zaten
Kimin haddine düşmüş kahvede
Oturmak baharın sandalyesine?

Arzu Çur

MAVİ

Gökçe Polatoğlu

benimle kal. boylu boyunca uzanalım günebakanlar içinde. bakalım. gökyüzünün mavi adı. doğru şarkıları dinlediğimiz sürece hiç sorunumuz olmayacak biliyorum.

gitmemiz gereken yollar mı var? duymuyorum. konuşmayacağım da bundan sonra. kelimeler, kelimeler. hepsi sağa sola dağılmış. toplamayacağım. burada böylece oturmam lazım. söyleyecek hiçbir şeyim yok! bir yerden sonra yaşam bitiyor. bugün tesadüfen bittiği yeri buldum. görmemeye çalışıyorum. sadece güneşe dönüyorum. görmemem gereken bir memlekette gözümü alan ışığa doğru. hayata bazen yeniden inanıyorum. ezberlediğim romantik şarkıları hatırlıyorum. yavaşça mırıldanabilirim sana.

kimsenin bilmediği şarkılar. şarkılarda masallar. hissetmenin hikâyesini anlatacağım o insanlara. kaskatı suratlarına, cansız gözbebeklerine bakarak küçük insanların küçük masallarını anlatacağım. gel benimle. bütün küçük alışverişleri bırak. ben de bırakacağım. sadece masal anlatacağım yine. benimle kalırsan.

bütün geçmiş şarkıları bir bir hatırlıyorum. bir zamanlarım. inandıklarım. vakitlerim. harcadıklarım. eski masallarım. hatırlıyorum fakat korkuyorum biraz. kara büyüler. bakma o tarafa doğru!

hiçbir zaman çok düşünmedim masallarla ilgili. elimde jelibon vardı. biliyorsun, simsiyahtı bir zaman hayatım, bir zaman kırmızı. şimdi bir sürü renk görüyorum. kafam karışıyor bazen. jelibon yetmiyor kafamı çalıştırmaya. syahtım ve çok kolay anlatabilirdim bunu. şimdi anlatamıyorum.

gel uzanalım diyorum sadece. siyah gökyüzüne bakalım. kayan yıldızlar vardır hâlâ. dilek turalım. yağmuru beklemenin anlamı yok. bazen iki mevsim hiç yağmayabilir. hep güneş açtığı da olur, hep kar yağdığı da.

belki hâlâ yağmur dinine inanan küçük kızların masalı vardır bazı kırmızı ışıklarda. uzaklarda masalımı yaşayabileceğim şehirler vardır. beraber yaşayacağımızı biliyorum. geceleri bazen yanlış krizlerde geziyorum, bunu da biliyorum. sadece sabırsızım biliyorsun. elimi tut. ben bekleyeceğim, masalların saçma olduğunu söyleme. cevap veremeyeceğim sorularını sor hep. yüzüme bak. olmayan şehre bak. en yüksek dağın tepesinde masalımı yaşayan küçük insanlar var. inan bana. benimle kal. birkaç yıl gökyüzüne bakacağız. o ışığa doğru. gözlerimiz.

gitmen gerekmiyor. ellerini aç. avcuna küçük bir kuş bırakacağım. hiç istemedin biliyorum. ama ben mavi kurdeleleri seviyorum. hayatın nasıl yazıldığını bilmiyorum hâlâ. bilseydim sana hayatımı yazar verirdim. küçük kızın hayatını.

sayfaları gökyüzünde uçuşan bir hikâye toplayacağım sana kırmızı ışıklardan. "sen benim için, ben senin" yazacağım hikâyenin başına. elini ver. hayatımı bırakacağım avuçlarına. ♦

ABBAS

Dert suyla büyür mü Abbas
Dert!
Ot değil, mantar değil, gül değil
Çınar değil Abbas

Büyür mü çocuk hüznüle
Hüzün!
Sevinç değil, bilye değil, süt değil
Oyun değil Abbas

Hüzün acı su Abbas
Ateş susar, kül kusar
Abbas ah Abbas
Su susar, çocuk susar
Savaş değil

Susa susa Abbas
Dicle çöşsun, Aras aksın
Gitsin Abbas
Sen burda kana kana böyle
Susa Abbas

M.Met Altun

NAŞİDLİK KÂFİDİR BANA

çağın girdabına yuvarlanan postmodern ilişkiler
siler zihin penceresinde canlanan görüntüyü
hırslanınca insan kavrayışın yönü buğulanır
zıt kutuplar arasında hedefsizce savrulur

alkolle boğulan vicdan artığı zavallı çırpınışlar
insanı ecelsiz yakalar uyanışın hakikat halleri
dağılır rüzgâra ihtiras çemberinin hesap pusulası
giderek artar bedesten hayatımızda iyuduşkalar *

ay demirden değil ağzıyla da kirlidir
geçer akçedir her kılığa girebilen yetenek tacirliği
budur ve sonsuzdur mişvar arasında yenilgi
yağar üzerimize şairlerin iktidarsızlık çiçekleri

kuş telekleri göğün yüzünü bozar durmadan
ömrümüzün körlüğünden saklanır gelecek
hiç kimsenin somun kokmuyor ki elleri
zırvadır mala dönüşmüş ilişkilerin ağdası

kalbim yenil naşidlik hevesi kâfidir sana
dostluk denilen mazinin gayya çukuru
hükümsüzdür dayanışmanın ezber duygusu
kalbim yenil kifayetsiz kalsın her türlü yengi

* İyuduşka: Saltukov Şçedrin'in "Golovlev Ailesi" adlı romanının kahramanı. (Kuzey Yayınları, Ankara-1984)

Ocak-Mart 2003

Bayram Balcı

I

“Oysa, şimdi, güneş geçmiyor yaprakların içinden.” – Bilge Karasu

sen varsın, ben varım, sonra hepsi. hasta, yaşlı bir gezegen. tüketilmiş bir yaşam. çoktan seçmeli hayatlarımız. bir düş görmüştüm, unuttum. böyle değildik. plastik yollarda koşuyorduk. çatlaklar, çok fazla. yetmiyor, yine de ne kadar sızarsan sız gerçeğe. yanarak ölmek istiyorum. ruhumu ısıtmak istiyorum. bir düş görmüştüm, unuttum. bekliyorum, herkes gidiyor. insanlar her yerde. her yere koşuşturan insanlar, her şeyle, hiçbir şaysız. gülüyoruz hepimiz. çürükçüller kol geziyor ortalıkta, bakteri çeteleri kapımızı bekliyor. neyse ki parfüm kokuyor herkes. çürüdüğünü unutmaya çalışıyor. bir acı nereye kadar öldürür. bir kayboluş ne kadar sürer. dönüşsüz göç ediyor isteklerimiz. iki kâbus arası uyku, ne yapsak boş, nereye gitsek dolu. bu değildi söylediğim. biz hep başka bir şey sandık.

üzgünüm çok gel-git. dönüşü yok girdiğimiz yolların. bu kentin ellerinde ufalanırken hayatlarımız, yaşamak dışında bir mucizem kalmadı. safran kokan bahçeleri düşün desem, ne kadar doyurur ruhunu yalanlarım. bilmiyorum. yaşamlarca aradığını bulduğunda, lanetli bir gezegende hangi masal yatırır seni kâbussuz uykulara. bilmiyorum. hâlâ bekleyebilir misin? yaya geçitlerinde, koşarak geçerken yanından insanlar, sen yavaşlığında olacaksın. gidecek ‘bir-yer’ bulamayacaksın. ‘başka bir-şey’in olmadığı gerçeği sızarken çürüyen isteklerine, artık nefes almanı sağlamaz başka boyutlara kaçabileceğimiz yalanlar. biliyorum, ağır gelecek hafifliği yaşamın. üzgünüm çok gel-git. dönüşü yok girdiğimiz yolların. geç kalacağız, her zaman, her yere. oysa yok gidecek hiç-bir-yerimiz. işte sen varsın. ben varım. hepsi sonra.

koca bir kent tıka basa bomboş. bir düş gördüm, unuttum. bekledim. sanrılı ölümler kapımı çalıyordu. geldi sandım. açtım. anlatsan ne? biz hep ölürüz işte, hayal kırıklarının kesikleriyle.

II

“sana neyi anlatayım
her sarnıç küflü bir yağmuru
her sevda bir ayrılığı yaşar”
– Behçet Aysan

galata köprüsü’ndeki ilk yağmur: bir aşk, bir ayrılık.

aynı yere gittiğimizi bilmiyordum. ben orada aşkı yazmıştım kâğıda. üç ok çizmişti, ikisi bana, biri ona. ben daha çabuk öldüm.

sen benim öldüğüm yerde tavla oynuyorsun. üstelik, iki – iki berabereyken, yarıda kesip gidiyorsun.

git. ■

